

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**INTERPOL JAKO CENTRÁLA BOJE PROTI
ZLOČINU**

Autor práce: Jana Ledvinová, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Václav Mastný, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Jana Ledvinová

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Interpol jako centrála boje proti zločinu

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Interpol as the headquarters of the war on against crime

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul):

JUDr. Václav Mastný, Ph.D.

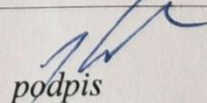
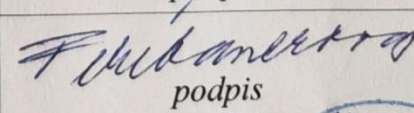
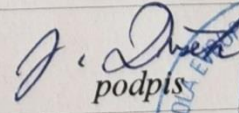
Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): říjen 2019

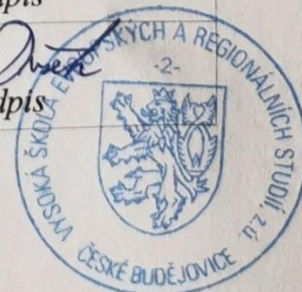
Cíl bakalářské práce:

Cílem bakalářské práce bude především zpracování souhrnné analýzy fungování Interpolu. V práci bude zmapován vznik organizace Interpol, jeho historie od počátku až do současnosti. Bakalářská práce má přispět k náhledu na tuto organizaci a podat tak ucelený přehled o této organizaci.

Student: Jana Ledvinová, DiS.	20. 10. 2019 datum	ledv podpis
Vedoucí práce: JUDr. Václav Mastný, Ph.D.	20. 10. 2019 datum	Václav Mastný podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry:	11. 11. 19 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	12. 11. 19 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	13. 11. 2019 datum	 podpis



Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Václavu Mastnému, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

LEDVINOVÁ, J. *Interpol jako centrála boje proti zločinu : bakalářská práce.*
České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2020. 56 s.
Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Václav Mastný, Ph.D.

Klíčová slova: Bezpečnost, Interpol, mezinárodní spolupráce, organizovaný zločin, struktura organizace, terorismus, veřejný pořádek

Práce shrnuje problematiku Mezinárodní organizace kriminální policie Interpol. Cílem práce je získat poznatky o této významné organizaci, která již řadu let bojuje proti mezinárodnímu zločinu a zajišťuje spolupráci se všemi členskými státy i s dalšími významnými mezinárodními organizacemi. Interpol sdružuje kriminalisty ze 194 států světa, poskytuje jim nástroje a služby, které jsou pak využity při objasňování a vyšetřování kriminálních deliktů v různých oblastech trestné činnosti. U zrodu Interpolu stálo v roce 1923 i tehdejší Československo. V současnosti je Interpol vybaven moderními prostředky, které umožňují rychlé a bezpečné předávání informací. Je největší mezinárodní policejní organizací na světě, která se zabývá prevencí a bojem proti trestné činnosti.

ABSTRACT

LEDVINOVÁ, J. *Interpol as the Headquarters of the War on Against Crime : Bachelor Thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2020. 56 p. Supervisor : JUDr. Václav Mastný, Ph.D.

Key words: Safety, Interpol, international cooperation, organized crime, structure of the organization, terrorism, public order

This bachelor thesis summarizes problems of Interpol, the International Criminal Police Organization, with 194 member countries. The aim of this study is to gain insight into the world's largest international police organization which has for many years been fighting against international crime as well as ensuring police cooperation between all member countries and other significant international organizations. Interpol provides the tools and services necessary to investigate a wide range of crimes in many different crime areas. In 1923, Czechoslovakia was one of the founding members of this organization. At the present time, Interpol uses state-of-the-art equipment providing fast and secure communication channels in the prevention and the war against international crime.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	11
2 Historie Interpolu	13
2.1 Znak Interpolu	20
2.2 Vlajka Interpolu.....	21
3 Organizační struktura Interpolu	22
3.1 Valné shromáždění	22
3.2 Výkonný výbor.....	23
3.3 Generální sekretariát.....	24
3.4 Národní ústředny Interpolu	24
3.5 Poradci.....	26
3.6 Komise pro kontrolu souborů Interpolu	26
4 Prostředky spolupráce	27
4.1 Telekomunikační síť.....	27
4.2 Informační systém	28
4.3 Mezinárodní pátrací oběžníky	28
4.4 Automatizovaný pátrací systém	29
4.5 Formátové zprávy.....	29
4.6 Dožádání.....	30
5 Hlavní úkoly a principy Interpolu	31
5.1 Suverenita.....	32
5.2 Funkční integrita.....	32
5.3 Univerzalita	32
5.4 Flexibilita.....	32
5.5 Všeobecná deklarace lidských práv.....	33
5.6 Rovnoprávnost.....	33
5.7 Běžné trestné činy	33

6	Spolupráce v rámci Interpolu	34
6.1	Terorismus	34
6.2	Obchodování s lidmi	35
6.3	Obchodování s drogami	36
6.4	Zločiny páchané na dětech	36
6.5	Střelné zbraně	37
6.6	Korupce	38
6.7	Bioterorismus	39
6.8	Finanční kriminalita	40
7	Spolupráce s Europolem	42
7.1	Vznik Europolu	42
7.2	Spolupráce Interpolu a Europolu	43
8	Česká republika a Interpol	45
8.1	Odbor mezinárodní policejní spolupráce	45
8.2	Historie členství České republiky	46
8.3	Národní ústředna Interpolu Praha	48
	Závěr	50
	Seznam použitých zdrojů	52
	Seznam zkratk	56
	Přílohy	I

Úvod

Jedním z negativních společenských jevů v celé historii lidské společnosti je zločinnost neboli kriminalita, která je obecně definována jako vědomé a dobrovolné spáchání činu, který je v rozporu s určitými pravidly či normami (např. s trestním zákonem) stanovenými oprávněným subjektem (společností, státem, institucí). Počátky zločinu sahají do nejstarších období prvních lidských civilizací a historické prameny ukazují, že s vývojem lidské společnosti se postupně vyvíjely i různé formy zločinu. Mezi nejzávažnější formy zločinu z hlediska jejich provádění patří zločiny, které předem plánují, organizují a provádějí různé zločinecké skupiny či organizace a jsou páchany v rozsáhlém měřítku a v různých oblastech. V tomto případě mluvíme o tzv. organizovaném zločinu. Páchání těchto závažných trestných činů bylo postupně na stále vyšší úrovni a jejich oblast působnosti se rozšiřovala.

Mnohé formy zločinu se staly nadnárodním problémem, neboť překročily hranice jednotlivých států a rozrostly se do mezinárodních rozměrů. V tomto případě se jedná o mezinárodní organizovaný zločin. Jelikož se jedná o celosvětový problém, který je velice nebezpečný a přináší všem značné škody, je potřeba jej řešit v mezinárodním měřítku. Proto se proti němu snaží státy, společnosti a různé mezinárodní organizace co nejúčinněji bojovat a vzájemně mezi sebou spolupracovat.

Mezinárodní organizace kriminální policie – Interpol je v současné době se svými 194 členskými státy (viz. Příloha 1) největší policejní organizací na světě. V souladu se Statutem Interpolu má jako mezinárodní mezivládní organizace za úkol zabezpečovat spolupráci v kriminálně policejní oblasti mezi policejními složkami členských zemí, přičemž vždy plně respektuje národní zákonodárství všech těchto zemí a jejich závazky plynoucí z mezinárodních smluv.

Díky svým prostředkům spolupráce, nástrojům a způsobům fungování zabezpečuje rychlou a efektivní výměnu informací mezi jednotlivými Národními ústřednami členských států a přispívá tak k celosvětovému potlačování mezinárodního organizovaného zločinu.

Jako téma bakalářské práce si autorka vybrala téma Interpol jako centrála boje proti zločinu. Téma, které je spojené s potlačováním mezinárodní kriminální činnosti je z pohledu autorky v dnešní době vysoce aktuální. Ať už se jedná o problém terorismu či jiné kriminální činnosti spojené s mezinárodním organizovaným zločinem,

bezpečnostní hrozby, které z mezinárodní organizované kriminální činnosti plynou, ovlivňují naše každodenní životy, celé národní státy i svět v globálním měřítku.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Tématem této bakalářské práce je Interpol jako centrála boje proti zločinu. Tato mezinárodní organizace je jednou z hlavních představitelů boje proti mezinárodnímu organizovanému zločinu. I přesto, že uběhlo téměř 100 let od jejího založení, je podle autorčina názoru povědomí veřejnosti o této významné organizaci jen na velmi nízké úrovni. Proto je hlavním cílem této práce analyzovat tuto organizaci - kdy a z jakých důvodů vznikla, popsat její historický vývoj, jakými oblastmi trestné činnosti se zabývá, jaké jsou její hlavní úkoly, kdo je jejím členem, jak funguje, jaká je její organizační struktura, jaké technické prostředky využívá a v čem je její hlavní přínos.

Cílem bakalářské práce je tedy především teoretické vymezení základního pojmosloví a východisek zkoumané tematické oblasti, zpracování historické retrospektivy a souhrnné analýzy a legitimacy fungování organizace Interpol, včetně komplexní reflexe jejího operačního prostoru.

Přestože je téma Interpolu a problematiky s ním související velice široké a obsáhlé, snaží se autorka ve své práci soustředit především na jednotlivé směry a oblasti, na které se činnost Interpolu zaměřuje. Struktura práce je koncipována tak, aby dokázala přehledným způsobem podat obraz o vzniku, institucionální stránce, činnosti i fungování organizace. V neposlední řadě je předmětem bakalářské práce také členství a role České republiky v Mezinárodní organizaci kriminální policie.

Téma bakalářské práce bylo vybráno z několika důvodů. Prvním, hlavním, důvodem bylo shrnout v této práci informace o největší policejní instituci na světě, která byla od svého vzniku zahalena rouškou tajemství. Dalším důvodem bylo poskytnout ucelenou představu o fungování této mezinárodní instituce. Materiály pro zpracování bakalářské práce byly získány studiem dostupné literatury k uvedené problematice. Významným knižním zdrojem informací byla publikace od B. Pikny „*Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva*“.¹ Další informace byly získávány použitím především zahraničních internetových zdrojů.

Pro zpracování bakalářské práce byly vybrány metody, jejichž použitím je možno shromáždit informace o uvedené mezinárodní policejní organizaci, o jejím fungování a výsledcích práce. Základní metodou tvorby této práce je analytická metoda, jejíž důsledné uplatnění umožňuje jednoznačně vymežit společenskou podmíněnost vzniku Interpolu. Skutečný význam a nutnost vzniku Interpolu lze nastínit pouze na

¹ PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010.

základě metody historického zkoumání. Prvky, jež jsou pokládány za podstatné, jsou shrnuty metodou syntézy. Aby bylo možno celou problematiku Interpolu zevšeobecnit a skloubit, je použita metoda komparatistická. Pro celkové shrnutí problematiky je nutné použít metody induktivní a deduktivní. Deduktivní metody zejména tam, kde se problematika Interpolu stýká s problematikou Europolu a vnitřních policejních struktur členských států.

Následující kapitola se věnuje prvotní myšlence vzniku Interpolu, jeho historickému vývoji a peripetiím, které ho v různých obdobích jeho existence nepříznivě ovlivňovaly. Dále popisuje hlavní symboly Interpolu, kterými jsou jeho znak a vlajka.

Ve třetí kapitole je představena organizační struktura Interpolu a popsány pravomoci i předmět činnosti jednotlivých orgánů. Důležitou roli zde hrají především Národní ústředny jednotlivých členských států, jejímž prostřednictvím se uskutečňuje veškerá spolupráce mezi členskými zeměmi organizace.

Čtvrtá kapitola má za cíl charakterizovat způsoby fungování a prostředky spolupráce, které Interpol ke své činnosti používá. Jedná se například o vysoce efektivní komunikační systém I - 24/7, který propojuje všechny členské země tak, aby mohly sdílet citlivé a urgentní informace.

Pátá kapitola popisuje problematiku Statutu Interpolu, který vymezuje cíle a hlavní úkoly organizace, stejně tak jako ji svým článkem 3 omezuje v pravomocech. Koncepce a principy vzájemné spolupráce jsou nezbytné pro efektivní fungování každé organizace, tudíž jejich popis bude tvořit významnou část této kapitoly.

V šesté kapitole se autorka práce pokusí přesně vymezit a blíže popsat prioritní a další oblasti činnosti Interpolu. Tato kapitola bude tvořit obsáhlou část práce.

K činnosti Interpolu patří také spolupráce s různými mezinárodními organizacemi. V sedmé kapitole této bakalářské práce se autorka zabývá tímto tématem a podrobněji rozebírá způsob spolupráce Mezinárodní organizace kriminální policie s organizací Europol.

Poslední, osmá kapitola bakalářské práce, se bude zaměřovat na historii a současné členství České republiky v Interpolu, na činnost Národní ústředny Interpolu Praha a Odbor mezinárodní policejní spolupráce v rámci Policejního prezidia České republiky.

2 Historie Interpolu

Prvním historickým mezníkem pro vznik Interpolu se stal I. Mezinárodní kongres kriminální policie v Monaku, který v dubnu 1914 zorganizoval monacký princ Albert I. Kongresu se zúčastnili právníci a policejní experti z 24 států Evropy, Asie, Střední a Jižní Ameriky. Cílem tohoto kongresu bylo vytvoření mezinárodního úřadu, který by shromažďoval kriminální záznamy o pachatelích, které by byly dostupné všem zúčastněným zemím. Dále se jednalo o sladění postupů při vydání pachatelů potrestáním jedním státem druhému a o vylepšení prostředků identifikace osob. Proces ustanovení tohoto úřadu však byl přerušen z důvodu vypuknutí I. světové války.²

V roce 1923 se vídeňský policejní ředitel Dr. Johann Schober rozhodl oživit myšlenku monackého prince a pokusil se svolat II. mezinárodní kongres kriminální policie. V září 1923 se ve Vídni sešlo 138 delegátů, kteří reprezentovali 17 zúčastněných států. Dostavili se představitelé téměř všech států Evropy, Číny, Spojených států amerických a Egypta. Kongresu se překvapivě nezúčastnilo Monako a Velká Británie. Hlavním bodem programu bylo navázání mezinárodní spolupráce policejních orgánů jednotlivých zemí, zaměřené na boj se zločinností.

Kongres měl za úkol vyřešit následující okruhy otázek:

1. organizace mezistátního a mezinárodního styku bezpečnostních úřadů a bezprostřední pomoc při stíhání zločinnosti
2. energické popírání potírání mezinárodní zločinnosti
3. vydávání zatčených zločinců k potrestání do ciziny
4. zavedení mezinárodní policejní řeči
5. rozvoj kriminální vědy

Kongres skončil vítězstvím. Byla vytvořena Mezinárodní kriminální policejní komise (International Criminal Police Commission – ICPC) s trvalým sídlem ve Vídni a s konáním výročních valných hromad v různých evropských metropolích. Bylo určeno, že hlavním úředním jazykem bude francouzština, ale užívala se i němčina, angličtina a italština. Na kongresu se rovněž ujednalo, že se Johann Schober stane prezidentem této organizace. Den 7. září 1923 tak bývá označován jako počátek dějin Interpolu.³

² BRESLER, F. S. *Interpol*. Vyd. 1. Vimperk: Papyrus, 1994, s. 23.

³ MACEK, P., UHLÍŘ, L. *Dějiny policie a četnictva. II, Československá republika (1918-1939)*. Vyd. 1. Praha: Police history, 1999, s. 32.

Roku 1925 začala komise vydávat první mezinárodní policejní revue s názvem *Mezinárodní veřejná bezpečnost (International Public Safety)*. Revue obsahovala především zprávy komise, studie, ale i seznamy a zatykače hledaných osob, které byly členskými zeměmi hledány za spáchané zločiny. Byl to první základní nástroj mezinárodního kriminálního zpravodajství o trestné činnosti. Zároveň se tak začaly vytvářet sbírky fotografií a otisků prstů hledaných a pohřešovaných osob, obrázky odcizených předmětů a uměleckých děl. Výtisky téměř všech prvních vydání Světové veřejné bezpečnosti jsou uloženy v knihovně generálního ředitelství Interpolu v Lyonu.⁴

V roce 1926 se v Berlíně konal druhý mezinárodní kongres. Zde valná hromada navrhla vytvořit centrální kontaktní místo v rámci své policejní struktury – předchůdce National Central Bureau (NCB). V roce 1927 byl přijat návrh na zřízení NCB.

Jako další významný rok v historii Interpolu můžeme označit rok 1930, kdy byla vytvořena specializovaná pracoviště, která řešila padělání bankovek, padělání dokladů a výpisy z rejstříku trestů.

V roce 1932 umírá první policejní prezident Dr. Schober. Po jeho smrti byly přijaty nové stanovy, které zavedly post generálního tajemníka. Prvním generálním tajemníkem se stal Oskar Dressler, rakouský policejní komisař. Následujícím policejním prezidentem se stává Rakušan Franz Brandl.

Roku 1935 byl spuštěn radiotelegrafický systém, který poprvé umožnil spojení policejních úřadů v deseti evropských metropolích. V této době zahrnovala organizace 34 členských států.

Poslední schůze valné hromady před vypuknutím druhé světové války se uskutečnila v červnu 1938 v rumunské Bukurešti. Francie se pokusila, předvídajíc důsledky zabránění Rakouska Německem, o přesunutí centrály organizace z Vídně do Ženevy, která v tu dobu byla i sídlem Ligy národů. Tento pokus skončil neúspěšně. Kongres v Bukurešti trval dva týdny a zúčastnily se ho všechny delegace. Další setkání bylo domluvené na další rok s místem konání v Berlíně. To se však neuskutečnilo, protože vypukla druhá světová válka. Nacisté převzali nad Interpolem generální kontrolu. Tehdejší prezident Interpolu Michael Skubl byl sesazen, na jeho místo byl pak dosazen nacist a bývalý funkcionář rakouské policie Otto Steinhäusl.⁵ Sídlo Komise, které bylo do této doby ve Vídni, bylo přesunuto v roce 1940 do Berlína-Wannsee.

⁴ BRESLER, F. S. *Interpol*. Vyd. 1. Vimperk: Papyrus, 1994, s. 34.

⁵ www.trivia-library.com: History: Interpol and the Nazi Party [online]. [cit. 2019-11-01].

Dostupné z WWW: <http://www.trivia-library.com/a/history-interpol-and-the-nazi-party.htm>

Po smrti prezidenta Komise Steinhäusela, v roce 1940, se stal jeho nástupcem německý policejní generál, gruppenführer SS Reinhard Heydrich. V červenci tohoto roku byl všem členům Komise zaslán oběžník týkající se funkce prezidenta a vedení Komise. Byl u něho přiložen návrh rezoluce, který hovořil o tom, že po roce 1934 byl ustaven jejím prezidentem šéf rakouské policie a nyní se Rakousko stalo součástí Německa, tedy rakouská policie se stala součástí německé policie, v jejímž čele byl právě Heydrich. Z toho tedy logicky vyplývalo, že mu musí být předáno i řízení činnosti Komise.

I když nebylo podle stanov dosaženo dvoutřetinové většiny hlasů pro tuto rezoluci, byla nakonec podvodem přijata a Heydrich se stal v srpnu 1940 prezidentem Komise. Ta se tak stala sesterskou organizací gestapa. V té době měl Heydrich pod kontrolou všechna odvětví německé policie, koncentrační tábory a vyhlazovací čety. Jeho jméno bylo spojeno s největšími zločiny II. světové války. V roce 1941 ho Hitler jmenoval zástupcem říšského protektora protektorátu Čechy a Morava, což mělo pro naši zemi tragické důsledky, neboť jeho vláda se vyznačovala masovou likvidací obyvatelstva a byl označován jako „kat českého národa“.

Po jmenování Heydricha říšským protektorem v Čechách a na Moravě byl do čela Komise jmenován v roce 1943 další válečný zločinec Ernst Kaltenbrunner. Jeho činnost však měla už jen čistě formální povahu, neboť v této době byly zcela přerušeny kontakty s ostatními zeměmi. Jejimi členy byly již jen USA a Německo. Rovněž tak činnost Mezinárodní policejní centrály se změnila pouze na službu zajišťující korespondenci, odesílaly se odtud dokumenty říšské správy kriminální policie.

Ovládnutí Komise fašisty bylo zneužito k prosazení jejich zájmů. Umožnilo jim přístup ke kartotékám mezinárodních zločinců, kterých zde bylo evidováno několik tisíc. Podle kartotéky pak gestapo vypátralo mnoho známých zločinců a formou ultimáta jim navrhlo spolupráci s gestapem. Mnohé zločince pak začali fašisté využívat jako své agenty, informátory, provokatéry a najaté vrahy odpůrců fašismu. Díky kartotéce získali fašisté takové údaje, jako byla adresa, rasa, náboženství a sexuální orientace u tisíců osob, což jim posloužilo při realizaci jejich plánu vyčistit Německo od „nežádoucích živlů“ a umožnilo jim vyhledat Židy, Cikány a homosexuály, kteří byli na prvním místě v těchto čistkách.

Prostřednictvím Komise chtěli fašisté ovládnout celý svět, chtěli ji využívat k pronikání do jiných zemí a z toho důvodu chtěli, aby do ní povinně vstoupily všechny země. Tyto plány však již nebyly uskutečněny díky porážce fašismu a konci II. světové války v roce 1945.

Ve složité poválečné situaci v roce 1945, kdy se státy věnovaly zejména odstraňování škod způsobených válkou, hrozilo, že Komise upadne v zapomenutí. Tomu zabránil generální inspektor belgické policie a předválečný zástupce Belgie v Komisi Florent Louwage, který začal pátrat po její dokumentaci a archivech a začal aktivně oslovovat policejní orgány mnoha zemí a přesvědčovat je o nutnosti obnovení činnosti Komise z důvodu možného nárůstu zločinnosti. Podařilo se mu přesvědčit belgickou vládu, která se začala v této věci více angažovat a začátkem roku 1946 schválila návrh na uspořádání prvního poválečného kongresu Komise.

Ten byl zahájen 3. června 1946 v Bruselu. Kongresu se účastnily delegace ze 17 zemí – Belgie, Chile, Dánska, Egypta, Francie, Velké Británie, Nizozemí, Íránu, Lucemburska, Norska, Portugalska, Švédsko, Švýcarsko, Československo, Turecko, Jugoslávie a Polsko. USA a Řecko své delegace nevyslaly, ale přesto sdělily, že se považují za členy. Kongres přijal rozhodnutí o obnovení Komise a bylo dohodnuto, že sídlem bude Paříž.⁶

Byl znovu vytvořen generální sekretariát a Mezinárodní policejní centrála. Bylo rozhodnuto, že prezident a generální tajemník budou voleni. Výkonným orgánem bylo pětičlenné vedení, které se skládalo z prezidenta, generálního tajemníka a tří dalších členů. Prezidentem se stal právě Belgičan Florent Louwage.

Tři měsíce po belgickém kongresu začala Komise vydávat bulletin s názvem „*Revue internationale de police criminelle*“, který vycházel desetkrát do roka. Byly zde články o boji proti obchodu s omamnými látkami, o boji proti penězokazům, zprávy o kriminologických pracích, seznam ukončených pátrání po mezinárodních zločincích a soupis nově vyhlášených pátrání týkajících se mezinárodních zločinců, neidentifikovaných mrtvol a ukradených předmětů. Revue vycházela s doložkou „přísně důvěrné“⁷

V roce 1946 byl vymyšlen systém zpráv s různobarevnými růžky, který organizace ještě v devadesátých letech využívala.

Červené zprávy – nazvané podle červených růžků – obsahovaly popisy osob včetně fotografií, čísla cestovních pasů a otisky prstů lidí, kteří byli hledáni jednou z členských policií. Měly platnost mezinárodního zatykače, neboť pověřovaly policisty libovolné členské země k zadržení příslušné osoby v očekávání jejího vydání

⁶ RODIONOV, K. S. *Interpol: mýtus a skutečnost*. Překlad Vladimír Máša. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1985, s. 33 - 35.

⁷ GREILSAMER, L. *Interpol: policisté bez hranic*. Překlad Daniela Kuchařová. Vyd. 1. Praha: Themis, 1998, s. 68-73.

za předpokladu, že je podepsaná patřičná smlouva o vydání se zemí, kde je osoba nalezena.

Zelené zprávy podávají podrobné údaje o mezinárodních zločincích, před nimiž chce generální sekretariát varovat členské země, popřípadě pobídnout její policejní orgány k jiné patřičné akci, kdyby zavítali na jejich území.

Modré zprávy žádaly informaci o osobách – pravé jméno, přezdívku, usvědčení z činu, evidovanou činnost – o kterou má zájem buď sám generální sekretariát, nebo policie členské země.

Žlutými růžky byly označeny informace o pohřešovaných osobách nebo osobách, které jsou oběťmi amnézie, v naději, že se je podaří identifikovat.

Černými růžky byly označeny informace o mrtvolách, které byly nalezeny bez dokumentace totožnosti nebo s falešnými dokumenty – opět v naději, že budou identifikovány.

U žlutých a černých zpráv se na rozdíl od ostatních většinou nejednalo o zločince, nýbrž o nevinné lidi, kteří se stali oběťmi zločinu nebo oběťmi situací, které nemají se zločinem nic společného.⁸

Finančně i materiálně podporovala v tomto období Komise zejména Francie, která ji např. poskytla subvenci ve výši dvou miliónů franků, zapůjčila prostory generálnímu sekretariátu a přidělovala policejní úředníky, které platila. Generální sekretariát získal od ministerstva vnitra starší přístroje, které se staly základem radiové sítě. Bylo vytvořeno spojení mezi Švýcarskem, Velkou Británií, Nizozemím a Francií, ke kterým se v roce 1948 připojilo dalších sedm členských zemí. V roce 1952 byla ve Francii postavena centrální vysílací stanice a o tři roky později bylo úspěšně navázáno spojení mezi Paříží a Tel Avivem a Paříží a Helsinkami. V této době měla Komise své členy na pěti světadílech a v roce 1955 ji tvořilo 50 členských států.⁹

V průběhu dalších let docházelo i k odchodům některých zemí z Komise, např. v roce 1950 to bylo Rumunsko, v roce 1951 vystoupilo Bulharsko, v roce 1952 Polsko, Československo a Maďarsko. To však žádným zásadním způsobem neovlivnilo její další činnost.

V roce 1955 začala pracovat na nových stanovách, jelikož se ukázalo, že stanovy z roku 1946 již nejsou dostačující. V roce 1956 na zasedání Komise ve Vídni byly nové stanovy přijaty. Obsahovaly 50 článků a každému stanovily jeho odpovědnost a roli.

⁸ BRESLER, F. S. *Interpol*. Vyd. 1. Vimperk: Papyrus, 1994, s. 92.

⁹ GREILSAMER, L. *Interpol: policisté bez hranic*. Překlad Daniela Kuchařová. Vyd. 1. Praha: Themis, 1998, s. 68-73.

Nejmocnějším postem se stalo místo generálního sekretáře, který byl jmenován na období pěti let.

Název Interpol pochází ze zkratky anglického výrazu „*international police*“, která se začala používat jako jeho telegrafická adresa v roce 1946 a používala ji policie po celém světě místo dlouhého úředního názvu – Komise mezinárodní kriminální policie. V roce 1956 proto organizace změnila název na Mezinárodní organizaci kriminální policie – Interpol („ICPO“). Jejimi členy bylo tehdy 57 zemí. Interpol přijal odznak a vlajku se svým znakem.

V roce 1958 byla uskutečněna finanční reforma Interpolu, kterou prosadil tehdejší náměstek generálního sekretáře Jean Népote. Státy, které do té doby platily jen symbolické příspěvky, odvozené často od počtu jejich obyvatelstva, si měly samy určit výši ročního příspěvku dle čtyř parametrů – domácí životní úroveň, využívání a svému prospěchu z organizace, finančních možností státu a počtu jeho obyvatel.

J. Népote chtěl kromě snahy o finanční nezávislost Interpolu, udělat také mezinárodní organizaci disponující vlastními prostory. V roce 1966 byla dokončena budova Interpolu v Saint-Cloud na předměstí Paříže, kde dosud sídlil generální sekretariát.

V dalších letech docházelo k rozšiřování Interpolu o další členské země a tím pádem i k nárůstu počtu národních ústředí Interpolu („Národní ústředna“). Ty byly ve většině případů napojeny na radiovou síť Interpolu, která byla rychlá a bezpečná. Tuto síť představoval Morseův bezdrátový telegraf. Západní Evropu, Spojené státy, Kanadu, Jižní Ameriku a Střední východ pokrývalo 20 hlavních stanic a Národní ústředny sloužily jako oblastní vysílací stanice. K velkému nárůstu došlo též u kriminální dokumentace, která hraje klíčovou roli v činnosti Interpolu. Zatímco v roce 1952 obsahovala kartotéka kolem 60.000 svazků, o třicet let později spravoval Interpol 3.126.000 individuálních svazků a 1.300.000 záznamů týkajících se kriminálních záležitostí. Ročně narůstal počet spisů o 12-15 %.¹⁰

V květnu roku 1971 uzavřel Interpol s Organizací spojených národů speciální dohodu, která předpokládala velmi širokou spolupráci mezi těmito dvěma organizacemi. Rovněž další snaha o mezinárodní uznání se zhmotnila roku 1972, kdy byla podepsána dohoda o sídle mezi Interpolem a Francií. Tehdy Francie potvrdila Interpolu povahu mezinárodní organizace a oficiálně tak byla potvrzena existence jeho sídla na francouzském území. Interpolu byl dále přiznán statut právnické osoby a zároveň i jisté

¹⁰ SOUTHWELL, D. *Historie organizovaného zločinu: pravdivý příběh o tajemstvích dnešního podsvětí*. Vyd. 1. Praha: Fortuna Libri, ©2009, s. 92-182.

daňové odpisy a další zvláštní práva a privilegia na ochranu budovy Interpolu a jeho registru a korespondence.

V roce 1975 se konalo generální shromáždění v San Martinu. Přineslo významný výsledek – španělština byla ustanovena jako další úřední jazyk Interpolu. Stejně tak arabština. Ta ale byla odsouhlasena pouze s podmínkou, že arabské státy zaplatí všechny náklady s tím spojené a že arabština bude používána na generálních shromážděních a generálním sekretariátu, ovšem nearabské země nebudou nuceny ho používat. V tomto roce Interpol sdružoval už 120 členských států.¹¹

V polovině 80. let procházel Interpol krizí, která se vyznačovala zejména jeho malou efektivností a zaostalostí. V této době se začaly o Interpol zajímat Spojené státy. Usilovaly o prezidentské místo a chtěly provést celkovou vnitřní revoluci v Interpolu. To se jim podařilo v roce 1984, kdy se stal prezidentem John R. Simpson. Došlo k modernizaci komunikační sítě, která zaostávala za novými technologiemi, a zároveň došlo ke zvýšení dynamiky v boji proti zločinu. V roce 1985 byl generálním sekretářem zvolen poprvé „nefrancouz“, angličan Raymond Kendall, který se kriticky stavěl k zastaralému fungování Interpolu.

V tomto období se začaly postupně objevovat některé problémy, které nutily Interpol ke změně svého vzhledu. Interpol totiž prošel během posledních let značným vývojem. Významně narostl počet jeho členů, zejména díky hromadnému vstupu afrických a některých arabských států a anglosaských zemí a Generální sekretariát tento nárůst nezvládal (v této době měl kolem 220 pracovníků). Členské země vytýkaly Interpolu pomalost zásahů a zaostalost jeho vybavení, zejména komunikačních prostředků a vyvstala i potřeba převést kartotéky na počítačovou bázi.¹²

Dne 18. července 1987 byl položen základní kámen nového sídla Interpolu v Lyonu a v květnu 1989 byla budova připravena k osídlení. V listopadu 1989 se konala za přítomnosti francouzského prezidenta Françoise Mitteranda slavnostní inaugurace nového generálního ředitelství.

Ryzí časová shoda, ale i vysoce symbolická náhoda: Interpol se usídlil ve svých nových prostorách pár dní poté, co úřady Německé demokratické republiky oznámily otevření vnitroněmecké hranice. Berlínská zeď zůstala pouhou fikcí. Země komunistického bloku začali naráz jedna po druhé znovu vstupovat do Organizace. Toto

¹¹ PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006, s. 218.

¹² SOUTHWELL, D. *Historie organizovaného zločinu: pravdivý příběh o tajemstvích dnešního podsvětí*. Vyd. 1. Praha: Fortuna Libri, ©2009, s. 175 - 177.

posílení vyneslo Interpol co do počtu členských zemí téměř na úroveň OSN. Tak se stal Interpol během několika let druhou nejpočetnější mezinárodní organizací.

Po Rumunsku a Maďarsku se už roku 1988 vyjádřil dost jasně i Svaz sovětských socialistických republik. Prvním signálem byla návštěva ruských novinářů v sídle Interpolu. Polsko, které se podílelo roku 1923 na založení Interpolu, rovněž projevílo zájem o dynamickou policejní spolupráci. V říjnu 1990 do Interpolu vstoupilo Československo společně s Polskem a SSSR.¹³

2.1 Znak Interpolu

Znak Interpolu je používán od roku 1950. Skládá se z elementu zeměkoule, což značí, že činnosti Interpolu jsou celosvětové. Olivové ratolesti po obou stranách zeměkoule představují mír. Pod olivovými větvíčkami se nacházejí váhy, které jsou symbolem spravedlnosti, a vertikálně umístěný meč je výrazem policejní akce. Ve znaku Interpolu se dále nacházejí dvě zkratky. Nad zeměkoulí čteme OIPC¹⁴ a ICPO¹⁵ a dole pod zeměkoulí mezi olivovými ratolestmi samotný název organizace INTERPOL.

Obrázek 1 Znak Interpolu



Zdroj: <https://www.interpol.int/Who-we-are/Legal-framework/Name-and-logo>

¹³ GREILSAMER, L. *Interpol: policisté bez hranic*. Překlad Daniela Kuchařová. Vyd. 1. Praha: Themis, 1998, s. 177.

¹⁴ Organization Internationale de Police Criminelle - Mezinárodní organizace kriminální policie

¹⁵ International Criminal Police Organization - Mezinárodní organizace kriminální policie

2.2 Vlajka Interpolu

Vlajka Interpolu je užívána rovněž od roku 1950. Má světle modré pozadí a v jejím středu je umístěn znak Interpolu. Čtyři blesky vyobrazené symetricky kolem znaku v každém rohu vlajky symbolizují telekomunikaci a rychlost při policejní akci.

Obrázek 2 Vlajka Interpolu



Zdroj: <https://www.interpol.int/Who-we-are/Legal-framework/Name-and-logo>

Charakteristické znaky Interpolu jako mezinárodní organizace jsou chráněny ustanovením Pařížské úmluvy o ochraně průmyslového vlastnictví z roku 1883. Členské země souhlasily s odmítnutím registrace a zákazem užívání značek, které bez povolení obsahují erby, vlajky, ostatní znaky, zkratky a jména států a mezivládních organizací.

Znak a jméno Interpolu byly navíc registrovány jako ochranné známky Evropského společenství a Spojených států amerických.¹⁶

¹⁶ INTERPOL/ *The International Criminal Police Organization* [online]. [cit. 2019-02-04]. Dostupné z WWW: <https://www.interpol.int/Who-we-are/Legal-framework/Name-and-logo>

3 Organizační struktura Interpolu

Základním dokumentem organizace je Statut Interpolu. Nepředstavuje právní dokument, ale je obecnou regulí, která je plně respektována všemi členskými zeměmi. Statut výslovně uvádí, že Interpol plně respektuje legislativu všech svých členských zemí (článek 2). Statut byl přijatý 25. Valným shromážděním Interpolu v roce 1956 a obsahuje 44 článků.

Dle článku 5 Statutu tvoří organizační strukturu Interpolu:

- Valné shromáždění,
- Výkonný výbor,
- Generální sekretariát,
- národní ústředny Interpolu,
- poradci,
- Komise pro kontrolu souborů Interpolu.¹⁷

3.1 Valné shromáždění

Valné shromáždění je nejvyšším orgánem Interpolu. Skládá se z delegátů jednotlivých členských zemí, kterých může být i více. Vedoucího delegace jmenuje vládní úřad příslušné země. Do delegací by měli být zařazováni nejvyšší funkcionáři kriminální policie jednotlivých zemí nebo pracovníci a specialisté, jejichž činnost v národním měřítku souvisí s činností Interpolu.

Valné shromáždění se schází jednou ročně a projednává zásadní otázky mezinárodní spolupráce, cílů organizace, financí, rozpočtu, volí a jmenuje funkcionáře Interpolu, přijímá nové členy, schvaluje pracovní program na další rok apod. Na žádost Výkonného výboru či většiny členů se může sejít na mimořádném zasedání. Zasedání Valného shromáždění se mohou účastnit i pozorovatelé z nečlenských zemí či zástupci různých mezinárodních organizací.

Na zasedání má každá země jeden hlas. Všechna rozhodnutí se přijímají prostou většinou hlasů přítomných členů, s výjimkou případů, kde rozhodnutí vyžaduje nejméně 2/3 hlasů z celkového počtu členů Interpolu (např. návrhy na změnu nebo doplnění Statutu, přijímání nových členů organizace apod.).¹⁸

¹⁷ PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010, s. 223.

¹⁸ INTERPOL (2012) *Executive Committee*. [online]. [cit. 2019-11-05]. Dostupné z WWW: <http://www.interpol.int/About-INTERPOL/Structure-and-governance/Executive-Committee>

Poslední zasedání Valného shromáždění Interpolu se konalo ve dnech 15. - 18. října 2019 v Santiagu, hlavním městě Chile. Hlavními tématy tohoto shromáždění byly především aktuální bezpečnostní hrozby, boj s organizovaným zločinem a terorismem, zdokonalování mezinárodní policejní spolupráce, ale také volba nových viceprezidentů a členů Výkonného výboru.¹⁹

Na místo viceprezidenta pro Evropu byla zvolena kandidátka z České republiky, plukovnice Šárka Havránková, vedoucí odboru mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia ČR. „Jedná se o jednu z nejvýznamnějších pozic této mezinárodní organizace a výsledky hlasování tímto odráží dobré jméno Policie České republiky jak u nás, tak i ve světě.

Zástupci členských států svým hlasováním rozhodli o úspěchu naší kandidatury, kdy se souhlasně vyjádřilo 135 ze 141 hlasujících, při 3 hlasech proti a 3 abstencích. Šárka Havránková nahrazuje Rusa Sergeje Prokopčuka, který loni v listopadu neúspěšně kandidoval na post prezidenta Interpolu.“²⁰

3.2 Výkonný výbor

Výkonný výbor se skládá ze 13 členů – prezident, tři viceprezidenti a devět členů. Každý člen musí patřit k jiné zemi. Je volen Valným shromážděním, schází se minimálně dvakrát za rok a plní funkci dozorovou, zajišťuje realizaci rozhodnutí přijatých Valným shromážděním, připravuje program jednání Valného shromáždění a dohlíží na činnost generálního tajemníka Interpolu.

Prezident je volen dvoutřetinovou většinou hlasů na čtyřleté období, ostatní členové výboru prostou většinou na tříleté období. Výkonný výbor přijímá rozhodnutí prostou většinou hlasů, prezident užívá svého hlasovacího práva jen v případě, dojde-li k rovnosti hlasů.²¹

¹⁹ Policie České republiky. *Úvodní strana – Policie České republiky* [online]. Copyright © 2019 Policie ČR [cit. 2019-11-05]. Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/obrovksa-sance-ceske-policie-na-mezinarodni-scene.aspx>

²⁰ Velvyslanectví České republiky v Santiagu de Chile [cit. 2019-11-05]. Dostupné z WWW: https://www.mzv.cz/santiago/cz/kulturni_spolecenske_a_sportovni_akce/ceska_kandidatka_sarka_havran_kova_se.html

²¹ INTERPOL (2012) *Executive Committee*. [online]. [cit. 2019-11-05]. Dostupné z WWW: <http://www.interpol.int/About-INTERPOL/Structure-and-governance/Executive-Committee>

3.3 Generální sekretariát

Generální sekretariát je základním organizačně výkonným článkem, jeho sídlo je v Lyonu. Je především administrativně-technickým orgánem, funguje jako ústřední koordinační úřad, to znamená, že je v těsném kontaktu s Národními ústřednami a zabezpečuje každodenní pracovní úkoly a mezinárodní policejní spolupráci v rámci Interpolu.

V čele je generální tajemník, jehož navrhuje Výkonný výbor a schvaluje Valné shromáždění. Je hlavní osobou Interpolu, určuje veškerou jeho politiku a praktickou činnost. Vybírá personál generálního sekretariátu a řídí všechny služby Interpolu. V současné době je generálním tajemníkem Interpolu Jürgen Stock (Německo).

Generální sekretariát je rozdělen do čtyř divizí: divize administrativní, styčná a kriminálně zpravodajská, legislativní a technická.

Nejdůležitější z hlediska policejní spolupráce je styčná a kriminálně zpravodajská divize, zabývající se veškerou problematikou týkající se obecné kriminality, terorismu, organizovaného zločinu, praní peněz, padělání měn, obchodu s narkotiky atp. Podle problematiky se dělí na čtyři subdivize:

1. skupiny: obecné kriminality, organizované kriminality, terorismus, výnosy z trestné činnosti;
2. skupiny: ekonomické kriminality a padělání;
3. skupiny: opiátů a konopných produktů, psychotropních látek a kokainu, dále styčný úřad Buenos Aires a styčný úřad Bangkok;
4. Kriminální zpravodajství skládající se z:
 - skupina zpracování policejních informací,
 - oddělení mezinárodních pátracích oběžníků,
 - oddělení daktyloskopie,
 - sekce automatizovaného pátracího systému.²²

3.4 Národní ústředny Interpolu

Národní ústředny (*National Central Bureaus – NCB*) jsou základními organizačními články Interpolu a jejich prostřednictvím se uskutečňuje veškerá spolupráce jednotlivých členských zemí organizace. Každá ústředna je obsazena

²² PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010, s. 292-293.

personálem dané členské země a plní funkci spojovacího článku mezi policií a policejními orgány členských zemí organizace.²³

Již v roce 1925 bylo zřejmé, že by bylo žádoucí mít v hlavních městech členských států pobočky, kde by se policisté příslušné země zabývali výhradně záležitostmi Interpolu a jejichž prostřednictvím by mohly být veškeré zprávy směřovány na Světový úřad. Proto členské státy přistoupily k zakládání svých vlastních národních centrálních úřadů. Po Belgii v roce 1925 následovalo Německo, Nizozemí, Španělsko, Rumunsko, Bulharsko a další. Jen několik málo členských států odolávalo až do roku 1956, kdy se založení vlastního národního centrálního úřadu stalo podmínkou členství.²⁴

Interpol přijal rezoluci, která ukládá členským zemím zabezpečit základní standardy činnosti národních ústředen za účelem zabezpečení rychlého a kvalitního servisu. K takovýmto standardům mimo jiné patří:

- Vymezení pozice a statutu Národních ústředen Interpolu
- Nepřetržitý provoz národní ústředny, jazykové zajištění, zavedení funkce styčného důstojníka národní ústředny Interpolu
- Systém řízení, koordinace, manipulace a dozoru nad kriminálně policejními informacemi s ohledem na jejich závažnost a sdílení
- Zabezpečení klasifikace zpráv
- Zajištění kontroly kvality zpráv
- Sledování a zpracování dožádání
- Znalost cílů a metod národních ústředen Interpolu
- Strategie národních ústředen Interpolu
- Specializace v rámci národních ústředen Interpolu
- Odborná příprava a zaškolení
- Bezpečnostní opatření
- Integrita²⁵

Národní ústředny plní, jak je výše uvedeno, roli informační. Seznamují příslušníky národních policejních sborů s možnostmi spolupráce s Interpolem

²³ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu: (oblast policejní a justiční spolupráce): vysokoškolská právnická učebnice*. 4., konsolidované vyd. Praha: Linde, 2007, s. 304.

²⁴ BRESLER, F. S. *Interpol*. Vyd. 1. Vimperk: Papyrus, 1994, s. 32.

²⁵ INTERPOL – Policie České republiky. *Úvodní strana – Policie České republiky* [online]. Copyright © 2019 Policie ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 2019-11-13].

Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/narodni-ustredna-interpolu-praha.aspx>

a s nezbytnými požadavky, které jsou kladeny na osoby působící na úseku mezinárodní policejní spolupráce.

Národní ústředna by měla být kontaktována v každém případě trestné činnosti s mezinárodním prvkem, aby mohla informovat nebo si vyžádat informace od jiných národních ústředí nebo přímo od ústředí v Lyonu.

Personální zabezpečení národních ústředí by mělo být tvořeno příslušníky jednotlivých národních policejních útvarů, přičemž je ústředna ve valné většině případů přímo integrována do národního policejního sboru, a to především z praktického hlediska. Například se to týká České republiky, kde je národní ústředna Interpolu přímo součástí Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování, a to od 1. září 2008.²⁶

3.5 Poradci

Podle článku 34 Statutu se může Interpol obracet při vědeckém zpracování některých otázek na poradce. Role poradců je pouze konzultativní. Jedná se o odborníky, kteří si získali mezinárodní pověst a autoritu svou prací v některé z disciplín, která je zajímavá pro Interpol. Poradci jsou jmenováni Výkonným výborem na doporučení kolegia poradců na dobu tří let. Jejich jmenování je definitivní teprve po zaregistrování Valným shromážděním. Poradci mohou plnit své funkce jak v sídle Interpolu, tak i v místě své trvalé služby – zpravidla ve své zemi.²⁷

3.6 Komise pro kontrolu souborů Interpolu

Komise pro kontrolu souborů Interpolu (*Commission for the Control of Interpol's Files – CCF*) je nezávislý orgán, který má především kontrolní úlohu, kdy zajišťuje, aby zpracování osobních údajů bylo v souladu s předpisy organizace. Dále má poradní úlohu, kdy poskytuje poradenství o každém projektu, operaci, souboru pravidel nebo jiných záležitostech, které zahrnují zpracování osobních údajů a také vyřizovací úlohu, kdy vyřizuje žádosti o informace obsažené v souborech organizace. Komise je složena z pěti členů jmenovaných v souladu s článkem 2 jednacího řádu na funkční období tří let. Složení a činnost komise se řídí zvláštními pravidly, které stanoví Valné shromáždění.²⁸

²⁶ GREILSAMER, L. *Interpol: policisté bez hranic*. Překlad Daniela Kuchařová. Vyd. 1. Praha: Themis, 1998, s. 6.

²⁷ RODIONOV, K. S. *Interpol: mýtus a skutečnost*. Překlad Vladimír Máša. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1985, s. 53.

²⁸ PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010, s. 277.

4 Prostředky spolupráce

Policejní spolupráce v rámci Interpolu probíhá ve všech sférách a oblastech policejní činnosti. Zahrnuje zejména oblasti boje proti mezinárodnímu terorismu, finanční kriminalitě, padělání měny nebo platebních karet, legalizaci výnosů z trestné činnosti, obchodování s lidmi, nelegálnímu obchodování s drogami, trestným činům proti duševnímu vlastnictví, trestným činům ohrožujícím nebo poškozujícím životní prostředí, proti korupci, krádežím a nezákonnému obchodování s uměleckými předměty, krádežím automobilů, počítačové kriminalitě nebo obchodování se zbraněmi.

4.1 Telekomunikační síť

Telekomunikační síť Interpolu byla vybudována pro zabezpečení nepřetržitého spojení mezi všemi členskými státy organizace.

Po roce 1990 se používal nezávislý počítačový systém X 400. Dalším komunikačním prostředkem se stal systém I-24/7.

První zemí, která se k síti I-24/7 připojila, se stala dne 20. 1. 2003 Kanada. Ve stejném roce se připojila i Česká republika. Dnes jsou součástí tohoto informačního systému všechny členské státy Interpolu.

Globální komunikační síť Interpolu I-24/7 je vylepšenou servisní službou a pracovním nástrojem mezinárodní policejní organizace a zabezpečuje předávání informací uživatelsky orientovaným způsobem. I-24/7 zajišťuje mezinárodním policejním složkám snazší a efektivnější způsob vzájemné komunikace. Napojením na síť I-24/7 se získá přístup k databázím Interpolu a k informacím, které jsou obsaženy na webových stránkách Interpolu, včetně důležitých kriminálních informací. Průměrná doba odezvy na dotaz databází Interpolu odkudkoli na světě je 0,5 sekundy.²⁹

Telekomunikační síť Interpolu je tvořena třemi úrovněmi, a to sice centrální stanicí, která je umístěna v ústředí v Lyonu a řídí regionální stanice. Dále regionálními stanicemi, které řídí provoz stanic národních, jež jsou seskupeny do regionálních sítí podle geografických oblastí. Třetí úroveň telekomunikační sítě tvoří národní stanice. Ty jsou umístěny v jednotlivých NCB a jsou zodpovědné za přijímání a odesílání zpráv do vlastní NCB.³⁰

²⁹ INTERPOL. *The International Criminal Police*. [online]. Databases [cit. 2020-03-07]. Dostupné z WWW: <https://www.interpol.int/How-we-work/Databases>

³⁰ PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010, s. 277.

4.2 Informační systém

Základním zdrojem informací jsou databáze, které dohromady tvoří Informační kriminální systém Interpolu, provozovaný ústředím v Lyonu.

Tyto databáze jsou specializované zejména na:

- osoby - zvláště hledané, pohřešované, mrtvoly neznámé totožnosti,
- (jednotlivé) případy,
- umělecké předměty,
- padělané bankovky,
- movité identifikovatelné předměty (vozidla, zbraně atp.),
- drogy.

Další databází Interpolu, která však slouží pouze jako prostředník pro sdílení a porovnávání informací, je databáze označovaná jako *DNA Gateway*. Byla vytvořena v roce 2002 na základě mezinárodně uznávaných standardů pro usnadnění elektronické výměny údajů o DNA mezi Interpolem a jeho členskými zeměmi. Do této automatizované databáze může policie v členských zemích uložit profil DNA pachatelů trestné činnosti z místa činu, pohřešovaných osob a neidentifikovaných těl. Databáze pak pravidelně detekuje možnou vazbu mezi uloženými profily DNA.

Přístup do databáze může být kromě Národních ústředen udělen na vyžádání i forenzním (soudním) centrům a laboratořím. Vlastníkem profilu DNA zůstává členská země, která jej do databáze vložila. Interpol rovněž podporuje Monitorovací expertní skupinu, ve které jsou zastoupeni odborníci a zkušení vyšetřovatelé, kteří poskytují Interpolu poradenství a podporují budování národních databází DNA.³¹

4.3 Mezinárodní pátrací oběžníky

Dalším prostředkem spolupráce jsou mezinárodní pátrací oběžníky, které vydává ústředí Interpolu v Lyonu na základě odůvodněných požadavků Národních ústředen a rozesílá je do všech členských zemí Interpolu. Oběžníky se rozlišují barevně podle charakteru objektu a účelu pátrání. Barevné rozlišení systému oběžníků pochází z doby dávno před vznikem internetu, kdy byly do celého světa rozesílány ze staré centrály

³¹ INTERPOL. *The International Criminal Police*. [online]. Forensics [cit. 2019-11-22]. Dostupné z WWW: <http://www.interpol.int/INTERPOL-expertise/Forensics/DNA>

v Paříži listy papíru s různě zabarvenými rohy. Dnes se oběžníky posílají elektronickou poštou, ale tento princip zůstal beze změny.

Červené oběžníky posílá Interpol policii v zemi příjmu, když ji žádá, aby okamžitě vypátrala a zadržela uvedeného podezřelého. Modré oběžníky jsou žádostí o další informace o současném pobytu podezřelého nebo o jeho aktivitách, a zelené oběžníky jsou ty, které žádají policii v zemi příjmu, aby sledovala pohyb dané osoby. Systém oběžníků je velice účinný a každý rok jsou díky němu dopadeny stovky členů nadnárodních kriminálních sítí, kteří uprchli před zatčením v jedné zemi a skrývají se nebo začali operovat na jiném území.

4.4 Automatizovaný pátrací systém

Automatizovaný pátrací systém (*Automated Search Facility – „ASF“*), který je napojen na centrální informační systém I-24/7, využívají NCB k účelům pátrání. Díky počítačovému systému ASF mohou ústředny členských států získávat informace z dostupných mezinárodních databází ve velmi krátkém časovém úseku. Jedná se o databáze osob, odcizených vozidel či uměleckých předmětů a ztracených nebo odcizených cestovních, případně identifikačních údajů. Umožňuje také okamžitý přenos pátracích oběžníků. V rámci České republiky jsou lustrace v ASF prováděny automaticky, přímo z NCB Interpolu Praha nebo jiných pracovišť Policie České republiky, která jsou k tomu ve vymezeném rozsahu oprávněna. Náhledy či prověřování v systému lze provádět pouze na základě dožádání orgánů státní moci, nikdy však nelze systém využívat pro potřeby soukromých osob.

4.5 Formátové zprávy

Národní ústředny mají jako jeden ze základních úkolů sběr, třídění a předávání informací o trestné činnosti v zájmové oblasti Interpolu. Prostřednictvím Národních ústředen jsou zasílány do ústředí Interpolu v Lyonu informace k dané trestné činnosti ve formě tzv. formátových zpráv. Účelem předávání zpráv je vzájemné informování členských zemí o spáchané trestné činnosti a následná analýza, prováděná ústředím, potřebná pro vytyčení dalšího postupu v boji s kriminalitou.³²

³² SOUTHWELL, D. *Historie organizovaného zločinu: pravdivý příběh o tajemstvích dnešního podsvětí*. Vyd. 1. Praha: Fortuna Libri, ©2009, s. 182 - 183.

4.6 Dožádání

Pokud chce některý z členů Interpolu zažádat o pomoc či spolupráci v zahraničí, činí tak zásadně prostřednictvím NCB formou tzv. dožádání. Pouze v urgentních případech mohou orgány policie zaslat svému protějšku v zahraničí dožádání přímou cestou, musí však o takovém jednání neprodleně informovat Interpol Praha.³³

³³ PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010, s. 226.

5 Hlavní úkoly a principy Interpolu

V článku 2 Statutu si Interpol stanovuje za cíl zajišťovat a zlepšovat co nejširší možnou vzájemnou spolupráci mezi všemi členskými státy v boji proti trestné činnosti při plném respektování právních řádů členských zemí a jejich závazků, které plynou z mezinárodních smluv v duchu Všeobecné deklarace lidských práv a svobod (OSN). Dalším úkolem je zřizovat a podporovat rozvoj institucí, které přispívají k prevenci a potírání kriminality a prosazování práva.

Cíle uvedené v článku 2 rozdělují oblast působení Interpolu na dvě základní části, a to na část vnější a vnitřní. Vnější oblastí se rozumí podpora vzájemných přímých kontaktů kriminální policie různých států, které mohou být navazovány i mimo Interpol. Vnitřní oblast působení je utvářena výbory a technickými službami v rámci organizace a generálního sekretariátu, které napomáhají k udržení přímých kontaktů a přispívají tak k boji s organizovaným zločinem. V praxi se tyto dvě oblasti působení Interpolu prolínají a navzájem se doplňují.³⁴

Policejní spolupráce v rámci Interpolu zasahuje do všech oblastí policejní činnosti a je omezena pouze článkem 3. Jedná se především o boj proti mezinárodnímu terorismu, nelegálnímu obchodování s drogami, obchodování s lidmi, finanční kriminalitě, padělání měny nebo platebních karet, legalizaci výnosů z trestné činnosti, trestným činům proti duševnímu vlastnictví, trestným činům ohrožujícím nebo poškozujícím životní prostředí, proti korupci, počítačové kriminalitě, obchodování se zbraněmi, krádežím automobilů nebo krádežím a nezákonnému obchodování s uměleckými předměty.³⁵

Ačkoliv byla organizace založena a rozvíjena pro pragmatické účely k zastavení mezinárodních zločinců a prevenci mezinárodní kriminality, představitelé Interpolu si byli vědomi potřeby teoretického základu, a proto se snažili vytvořit jasně danou koncepci vzájemné spolupráce.

Analýza článku 2 Statutu ukazuje, že jeho dvě klauzule nejsou pouhým formálním výčtem záměrů organizace. Definují také koncept vzájemné kooperace, který je uváděn jako soubor principů vzájemné spolupráce.

³⁴ RODIONOV, K. S. *Interpol: mýtus a skutečnost*. Překlad Vladimír Máša. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1985, s. 75.

³⁵ PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010, s. 225.

5.1 Suverenita

Dle článku 2 musí být všechny činnosti a vztahy mezi policejními složkami různých zemí uskutečňovány v mezích zákonů platných v jednotlivých zemích, tudíž spolupráce mezi dvěma a více státy musí být vždy vykonávána s ohledem na právní systém těchto států.

Není proto možné, aby policejní orgán jednoho státu vyžadoval přístup do policejních spisů jiného státu. Může však zažádat o informace z jeho policejních spisů, ale pouze v souladu s předpisy tohoto státu, které musí být dodrženy. Stejně tak má povinnost plně respektovat rozhodnutí dané země v souvislosti s jeho žádostí. Stejný postup se uplatňuje při vyšetřování nebo zatýkání. U každé společné akce jsou policejní orgány zodpovědné pouze za část té akce, která se vyskytuje na jeho území.

5.2 Funkční integrita

Článek 2 stanoví, že vzájemná spolupráce je omezena pouze na orgány kriminální policie. Policejní útvary s jinými než s obecně trestněprávními pravomocemi (politické, vojenské), jsou z hlediska členství i činnosti považovány mimo Interpol.

5.3 Univerzalita

Text Statutu Interpolu upravuje vzájemnou pomoc a spolupráci mezi všemi orgány kriminální policie, nedělá žádné rozdíly s ohledem na politické, sociální či ekonomické zaměření země. Seznam členských států Interpolu zahrnuje demokracie, omezené monarchie, diktatury i země, které jsou pod vládou kapitalistického, socialistického i smíšeného zaměření. Ve Statutu je také uveden odkaz na poskytování co možná nejširší vzájemné pomoci, aniž by se tato pomoc striktně omezovala pouze na členské státy. Příležitostně se tedy v určitých případech můžeme setkat se spoluprací s nečlenskými státy.

5.4 Flexibilita

Přestože je Interpol založen na principu celosvětové policejní spolupráce, umožňuje vysokou rozmanitost interakcí a struktur mezi jeho členy. Většina každodenních postupů a mechanismů spolupráce není upravena komplexním souborem pravidel formou rigidních a formálních textů.

5.5 Všeobecná deklarace lidských práv

Interpol ve svém Statutu učinil formální prohlášení o dodržování Všeobecné deklarace lidských práv. Článek 2, který je věnován cílům organizace, se jasně odvolává na tuto deklaraci. Interpol se také zabývá studii a vyvíjí usnesení týkající se občanských práv a práv jednotlivce na soukromí, dále rovnosti a poctivosti policejních orgánů při zacházení s podezřelými.

5.6 Rovnoprávnost

Všechny členské země Interpolu, nehlédě na jejich velikost, vyspělost nebo finanční prospěšnost, jsou si rovny ve službách, na které mají právo, v příležitosti vyjádřit svoji ideu i v hlasovací síle. Ta se řídí pravidlem jednoho hlasu pro každý členský stát. Žádný členský stát nemá právo veta, neexistuje žádná skupina členských států s extra mocí.

5.7 Běžné trestné činy

Zakladatelé Interpolu vždy prohlašovali, že výhradním zaměřením této organizace jsou běžné, neboli obvyklé trestné činy. Tudíž vraždy, zpronevěry, obchod s drogami nebo ženami (bílým masem) a nelegální obchod či padělání peněz jsou postavené mimo zákon ve většině zemí. Věří, že pokud bude mezi orgány zúčastněných zemí uzavřena oficiální dohoda, zvýší se pravděpodobnost spolupráce při potírání těchto hrozeb.³⁶

³⁶ FOONER, M. (1989). *Interpol. Issues in World Crime and International Criminal Justice*. Vyd. 1. New York and London : Plenum Press, s. 38 - 39.

6 Spolupráce v rámci Interpolu

Interpol zajišťuje policiím na celém světě přístup k nástrojům a službám nezbytným k efektivnímu výkonu jejich činností, zabývá se vybranými oblastmi trestné činnosti, pracuje na koordinaci a prevenci, vyšetřuje širokou škálu trestných činů a prohlubuje mezinárodní spolupráci v různých oblastech.

6.1 Terorismus

Je známa spousta definic terorismu, jedna z nejčastěji používaných zní: „Terorismus je plánované, promyšlené a politicky motivované násilí, zaměřené proti nezúčastněným osobám, sloužící k dosažení vytyčených cílů“.³⁷ Po útocích 11. září 2001 ve Spojených státech Interpol zakládá v roce 2002 protiteroristickou jednotku Fusion Task Force (FTF), jejíž hlavním cílem je identifikovat aktivní teroristické skupiny, o kterých získává, shromažďuje a sdílí informace a poznatky.

Sám Interpol musel čelit teroristickému útoku. Stalo se to v roce 1986 kdy komando francouzské ultralevicové skupiny Action directe střelilo na budovu Interpolu a umístilo do ní dvě silné nálože, jejichž výbuch způsobil značné škody. Útok 11. září 2001 nebyl útokem pouze na Spojené státy, ale byl útokem na celý komplex stávajících mezinárodních vztahů.³⁸

Přestože jsou stále přijímána další opatření proti terorismu, může se zdát, že svět není schopen se s tímto nebezpečím vyrovnat. Boj proti mezinárodnímu terorismu představuje komplex opatření na úseku prevence, odhalování a přijímání bezpečnostních opatření. Tato opatření jsou přijímána na všech úrovních, regionálních i mezinárodních. Kromě represivních opatření jsou také přijímána opatření na poznání společenských příčin terorismu a možnosti jejich ovlivňování. Financování terorismu pochází z organizované kriminality, zejména z obchodu s drogami, vydírání, loupežných přepadení a únosů a z obchodování se zbraněmi.³⁹

³⁷ Definice pojmu terorismus [cit. 2020-01-05]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>

³⁸ PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006, s. 25.

³⁹ Tamtéž, s. 151.

6.2 Obchodování s lidmi

Interpol nabízí nástroje, školení a spolupráci v boji proti organizovaným zločineckým skupinám, které se angažují v různých formách tohoto novodobého otroctví, kterými jsou zejména:

- Obchodování se ženami za účelem sexuálního vykořisťování

Tato forma obchodování s lidmi se vyskytuje ve většině zemí světa, ať už jsou jako zdrojové, tranzitní nebo cílové. Ženy z rozvojových zemí, a z ohrožených částí společnosti ve vyspělých zemích, jsou pod slibem slušného zaměstnání lákány k opuštění svých domovů a k cestování za lepším životem. K přepravě obětí do cílové země používá organizovaná síť falešné cestovní doklady. Zde jsou pak ženy nuceny k sexuálnímu otroctví a drženy v nelidských podmínkách a neustálém strachu.

- Obchodování s lidmi za účelem nucené práce

Oběti této formy obchodování pocházejí především z rozvojových zemí. Muži, ženy i děti jsou získávány pomocí podvodu, a jsou nuceni pracovat v podmínkách srovnatelných s otroctvím na různých pracovních pozicích např. pracují v zemědělství, stavebnictví, v domácnostech, na místních trzích apod.

- Komerční sexuální zneužívání dětí

Tento druh trestné činnosti se vyskytuje již mnoho let v Asii a nyní se rozmohl také v Africe a ve Střední a Jižní Americe. Tento jev je podporován růstem levné letecké dopravy a relativně nízkým rizikem trestního stíhání pro sexuální styk s nezletilými dětmi v těchto destinacích.

- Obchodování s lidskými orgány

Obchodování s lidmi za účelem použití jejich orgánů je rychle rostoucí oblast trestné činnosti. V mnoha zemích jsou pořadníky pro transplantaci orgánů velmi dlouhé a zločinci zneužívají zoufalství pacientů. Přitom zdraví obětí, dokonce i jejich životy jsou ohrožovány tím, že operace jsou často prováděny v tajných a nevyhovujících podmínkách bez lékařského dozoru.⁴⁰

⁴⁰ Migrace online – Obchodování s lidmi z pohledu mezinárodního práva [online]. [cit. 2020-01-05]. Dostupné z WWW: <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/obchodovani-s-lidmi-z-pohledu-mezinarodniho-prava-a-jeho-implementace-do-ceskeho-pravniho-radu>

6.3 Obchodování s drogami

Obchod s drogami a jeho přidružené problémy se ve velké části světa neustále rozrůstají. Globální zneužívání drog a jejich dostupnost se stává stále složitějším komplexem, neboť díky vývojovému posunu se zjednodušily a zrychlily cesty pro obchodování s drogami, způsoby a možnost pašování se staly rozmanitější, snadnější, vzdálenosti se zkracují. Drogová problematika se týká pěstitelů, výrobců, dodavatelů, kurýrů, prodejců i uživatelů. Obchod s drogami postihuje obyvatelstvo v téměř všech 194 členských zemích Interpolu. Kriminalisté Interpolu se zaměřují především na nejčastěji užívané omamné látky, se kterými se rovněž i nejčastěji obchoduje. Jedná se o marihuanu, kokain, heroin a další syntetické drogy, ale řadí se sem i prekurzory a dopingové látky.

Hlavním cílem Interpolu na úseku drogové kriminality je odhalovat nové trendy v obchodování s omamnými a psychotropními látkami, cesty využívané při jejich dovozu či vývozu a také kriminální organizace působící na mezinárodní úrovni. Interpol rovněž pomáhá národním i mezinárodním orgánům v jejich boj s nedovolenou výrobou omamných látek a s jejich zneužíváním. Pro tuto činnost je důležitý sběr a analýza dat získaných od členských zemí pro strategické a taktické informace, které jsou pak rozšiřovány do ostatních členských zemí. Interpol dále pomáhá koordinovat vyšetřování drogové kriminality, kterou se společně zabývají nejméně dva členské státy.

Interpol organizuje pracovní jednání na národních či mezinárodních konferencích, které mají konkrétní témata spojená s drogovou scénou. Cílem těchto jednání je posouzení rozsahu problému s drogami, výměna informací o nejnovějších vyšetřovacích metodách a posílení spolupráce orgánů činných v trestním řízení. Udržuje těsné vazby s vnitrostátními trestními orgány a s nevládními organizacemi, které čelí problémům spojeným s drogami. Tato neustálá komunikace a spolupráce má zásadní význam při plnění poslání pomáhat mezinárodnímu společenství v boji proti nedovolenému obchodu a prodeji drog.⁴¹

6.4 Zločiny páchané na dětech

Zločiny páchané na dětech stále častěji nabírají mezinárodního rozměru. K tomu v negativním slova smyslu pomáhá i internet, neboť fotky či obrázky lze snadno vložit a odeslat v jedné zemi a jsou k dispozici on-line pro každého ve světě, kdo disponuje

⁴¹ INTERPOL. *The International Criminal Police Organization* [online]. [cit. 2020-01-08]. Dostupné z WWW: <https://www.interpol.int/Crimes/Drug-trafficking/Our-role-to-fight-drug-trafficking>

internetem. Interpol sleduje webové stránky a vede seznam internetových domén, které obsahují tematiku sexuálního zneužívání dětí, několikrát týdně ho aktualizuje a poskytuje ho provozovatelům internetových služeb, kteří případně mohou zablokovat veškerý přístup na tyto stránky.

Interpol spravuje databázi Mezinárodního sexuálního zneužívání dětí („ICSE DB“), která umožňuje vyšetřovatelům spolupracovat s kolegy v členských zemích, přístup je v reálném čase.

Další formou zločinů páchaných na dětech je tzv. sexuální turistika, kdy pachatelé cestují do zahraničí za účelem zneužívání dětí, zejména do rozvojových zemí, kde jsou méně přísné zákony v této oblasti. Hlavním nástrojem Interpolu pro sledování těchto cestujících delikventů jsou vydáváná varování o osobách, které v minulosti spáchaly tuto trestnou činnost a u kterých je pravděpodobné, že ji mohou opakovaně páchat v dalších zemích. Skupina specialistů Interpolu zaměřená na zločiny spáchané na dětech, která sdružuje vyšetřovatele činné v trestním řízení, se každoročně schází s cílem usnadnit a zdokonalit vyšetřování sexuálních zločinů na dětech, včetně počítačových.⁴²

6.5 Střelné zbraně

Zneužití střelných zbraní pro trestnou činnost je hrozbou pro bezpečnost občanů v jakékoliv zemi a ohrožuje globální bezpečnost a mírovou stabilitu. Obchodování se zbraněmi je velice výnosná činnost. Žádné zemi se nevyhne trestná činnost, při které jsou použity střelné zbraně (každý rok je na celém světě spácháno střelnými zbraněmi kolem 245.000 vražd, ale zbraně jsou používány i při jiných trestných činech). Interpol nabízí výkonné nástroje, které mohou pomoci členským státům sbírat a analyzovat informace o střelných zbraních s cílem zabránit této trestné činnosti.

- Databáze Interpolu o střelných zbraních („IFRT“) je online nástroj, který poskytuje metodiku pro identifikaci a popis střelné zbraně a umožňuje vyšetřovatelům ověřit si údaje jako je značka zbraně, model, ráže, výrobní číslo a země původu. IFRT obsahuje více než 250.000 odkazů a kolem 57.000 snímků střelných zbraní. Správná identifikace zbraně je důležitým aspektem pro zjištění její historie a vlastnictví.

⁴² INTERPOL. Our response to crimes against children. *The International Criminal Police Organization* [online]. [cit. 2020-02-05]. Dostupné z WWW: <https://www.interpol.int/Who-we-are/Legal-framework/Name-and-logo>

- Balistická informační síť Interpolu („IBIN“) poskytuje celosvětovou platformu pro sběr, ukládání a porovnávání balistických údajů. Přístup do ní mají všechny členské státy. Balistické údaje mohou pomoci policii najít spojení mezi jednotlivými zločiny, které by jinak nebyly objeveny. IBIN je první a jediná mezinárodní síť pro sdílení balistických dat v takovémto měřítku.
- Databáze Interpolu o ztracených a odcizených zbraních („iARMS“) – jedná se o první centralizovaný systém pro shromažďování a poskytování údajů o odcizených, ztracených či pašovaných střelných zbraních. Systém iARMS financuje EU v rámci nástroje stability. Byl spuštěn v prosinci 2012 a má se stát nástrojem, který bude prostřednictvím komunikačního systému Interpolu (I-24/7) sledovat a monitorovat nelegální zbraně a jejich toky.⁴³

6.6 Korupce

Korupce postihuje všechny regiony světa a vyskytuje se ve všech úrovních společnosti. Největší dopad zaznamenávají rozvojové země. Korupce narušuje politickou, sociální a ekonomickou stabilitu země a poškozují důvěru v různé instituce a úřady. Korupci lze definovat jako slíbení, nabídku nebo poskytnutí úplatku s cílem ovlivnit něčí jednání nebo rozhodnutí, žádost o úplatek a přijetí úplatku.⁴⁴

Odborníci Interpolu korupci definují jako konání nebo nečinnost jednotlivce nebo organizace, veřejné či soukromé, které jsou v rozporu se zákonem. Korupce se vyskytuje rovněž i v nadnárodní trestné činnosti. Teroristé a zločinci organizovaných skupin využívají při svých ilegálních aktivitách společenství zkorumpovaných státních úředníků. Zkorumpovanost státních úředníků vede ke snížení zájmu zahraničních investorů a tím omezuje sociální rozvoj státu. Ten není schopný poskytovat svým občanům základní služby či prosazovat jejich základní práva.

Korupce je znepokojující zejména pro policejní a soudní systém, kdy v jedné zemi může ohrozit celé mezinárodní vyšetřování. Korupce také ovlivňuje sporty, zisky z nelegálního sázení a manipulace s výsledky zápasů čítají stovky milionů eur ročně a slouží k financování dalších nezákonných aktivit.

Interpol se zapojuje do stále více projektů a partnerství, které bojují proti korupci po celém světě. Vyvíjí aktivity, které pomáhají právním a donucovacím orgánům

⁴³ Třináctá zpráva o pokroku v provádění strategie EU pro boj proti nedovolenému hromadění ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro ně a proti nedovolenému obchodování s nimi. Publikováno v Úředním věstníku EU v listopadu 2012 v částce 358 řady C, svazek 55 (2012/C 358/02).

⁴⁴ Interní protikorupční program Ministerstva vnitra: *Co je korupce*. [online]. [cit. 2020-01-08]. Dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/stop-korupci.aspx>

navrátit ukradené finanční prostředky postiženým zemím. Protikorupční týmy poskytují cílenou operativní podporu zemím, které o to požádají, a to prostřednictvím rychlého nasazení odborníků Interpolu za účelem podpořit probíhající vyšetřování korupce. Interpol dále vyvíjí a implementuje nové iniciativy k posílení boje proti korupci vymáháním práva. Skupina odborníků z celého světa koordinuje a harmonizuje různé vnitrostátní a mezistátní přístupy ke korupci.

Korupce se netýká pouze státní správy, ale zasahuje též do sportu. Skupina Integrita ve sportu pořádá rozsáhlá protikorupční školení, vzdělávací a preventivní programy. Cílem těchto aktivit je zvýšení povědomí o této problematice, o strategiích, které pachatelé využívají, a také o metodách, které toto jednání pomohou odhalit.⁴⁵

6.7 Bioterrorismus

Bioterrorismus je forma terorismu, která jako prostředek nátlaku nebo ozbrojených akcí využívá biologické zbraně (tj. použití živých mikroorganismů nebo jejich toxických produktů k vyvolání onemocnění a smrti zejména u lidí). Strategie Interpolu v boji proti hrozbě představované bioterrorismem se skládá ze tří hlavních pilířů:

- zpravodajská analýza ze strany policejních složek,
- programy zabraňující šíření biologických materiálů v jakékoliv formě,
- reakce a vyšetřování jakékoliv legitimní biologické hrozby nebo mimořádné události.

Hrozba bioterrorismu ve světě je reálná a v současné době aktuální. Přístup k údajům je dostupný prostřednictvím internetu, zločinci používají anonymní internetové stránky, např. Darknet. Poškození způsobené bioterrorismem může dosáhnout velkých rozměrů a způsobit rozsáhlou nemoc v celosvětovém měřítku.

Interpol eviduje hlavní biologické incidenty vyskytující se po celém světě ve své databázi. Data jsou analyzována prostřednictvím metodiky hrozeb a posouzení rizik s cílem dosáhnout konkrétních a reálných výsledků, které pomáhají členským zemím Interpolu zabránit a efektivněji reagovat na biologické útoky.

Interpol pořádá regionální semináře (uskutečněné např. v Chile, Ománu, Singapuru, Jihoafrické republice a Ukrajině) a mezinárodní stolní cvičení, která posuzují schopnosti zabránit biologickým útokům (konala se např. ve Francii, Malajsii, Polsku a Argentině).

⁴⁵ INTERPOL. *The International Criminal Police Organization* [online]. [cit. 2020-01-08]. Dostupné z WWW: <https://www.interpol.int/Crimes/Corruption/Corruption-in-sport>

V případě bezprostředního ohrožení či skutečného incidentu může Interpol poskytnout operativní podporu svým členským státům prostřednictvím týmu odborníků na bioterorismus (*Incident Response Team*), který pomáhá příslušným orgánům ve vyšetřování těchto trestných činů. Interpol rovněž poskytuje státům potřebné údaje ze svých databází, jako jsou otisky prstů, profily DNA či cestovní doklady. Vzhledem k tomu, že je bioterorismus globální hrozbou s mezinárodními důsledky, je klíčovým prvkem v globální strategii Interpolu spolupráce mezi jednotlivými státy a spolupráce s mezinárodními organizacemi působícími v této oblasti, například Světovou zdravotnickou organizací („WHO“) či Europolem.⁴⁶

6.8 Finanční kriminalita

Finanční kriminalita obsahuje širokou škálu trestných činů, které mají obecně mezinárodní povahu a úzce souvisí s počítačovou kriminalitou, neboť je často prováděna prostřednictvím internetu. Má negativní dopad na fyzické osoby, společnosti, organizace, na mezinárodní bankovníctví a finanční sektor.

Interpol se zaměřuje u finanční kriminality zejména na:

- platební karty – Interpol vede databázi padělků platebních karet a pořádá pravidelná setkání poradní skupiny pro platební karty složené z vyšetřovatelů a soudních znalců z několika členských zemí Interpolu, Europolu, společností American Express, MasterCard a Visa,
- praní špinavých peněz – cílem zločinců je zamaskovat původ nelegálně získaných výnosů tak, aby se zdálo, že byly získány legitimně. Interpol poskytuje v této oblasti globální výměnu dat, spolupracuje s odborníky z různých odvětví, s mezinárodními organizacemi (např. WCO) a soukromým sektorem s cílem sdílet osvědčené postupy, znalosti a zkušenosti,
- padělaní peněz a bezpečnostních dokumentů – technický vývoj fotografických, tiskových a počítačových technologií umožňuje vyrábět čím dál dokonalejší padělky peněz, Interpol spolupracuje s mezinárodními organizacemi, finančními institucemi a centrálními bankami, poskytuje seznam platných měn všech členských států a přístup na internetové stránky centrálních bank, poskytuje informace a popisy zadržených padělků, organizuje a účastní se mezinárodních

⁴⁶ INTERPOL. Bioterrorism. *The International Criminal Police Organization* [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: <https://www.interpol.int/Crimes/Terrorism/Bioterrorism>

školení, seminářů a konferencí o padělání peněz s cílem držet krok s nejnovějšími technologiemi a sdílet osvědčené postupy,

- podvody (pojistné podvody, daňové úniky, investiční podvody, podvodné vymáhání osobních údajů, bankovních spojení, hesel apod.). Tyto trestné činy mají často mezinárodní rozměr a jsou páčány prostřednictvím různých médií např. internetu, telefonů, dopisů a podvodných e-mailů. Interpol bojuje proti podvodům prostřednictvím několika projektů, jejichž cílem je získat informace, vytvořit propojení mezi orgány činnými v trestním řízení, usilovat o spolupráci s komerčním a soukromým sektorem.⁴⁷

⁴⁷ INTERPOL. *The International Criminal Police Organization* [online]. [cit. 2020-01-08]. Dostupné z WWW: <https://www.interpol.int/Crimes/Financial-crime/Our-role-in-fighting-financial-crime>

7 Spolupráce s Evropelem

Interpol navazuje a udržuje vztahy spolupráce s mnoha mezinárodními organizacemi (mezivládními i NGO), které působí v různých oblastech zájmu Interpolu.

Pro zajištění právního základu této spolupráce uzavřel se svými partnery potřebné dohody.

Vztahy s dalšími organizacemi upravuje článek 41 Statutu Interpolu: „Pokaždé, kdy to bude považovat s přihlédnutím k cílům uvedeným ve stanovách za žádoucí, naváže Organizace vztahy a bude spolupracovat s dalšími mezinárodními, mezivládními nebo nevládními organizacemi. Žádný text, předpokládající stálé styky s mezinárodními, mezivládními nebo nevládními organizacemi, nezavazuje Organizaci před schválením Valným shromážděním. O všech otázkách ve své kompetenci se Organizace bude moci radit s mezinárodními, mezivládními nebo nevládními organizacemi. S výhradou schválení bude moci Výkonný výbor nebo v naléhavém případě generální sekretář, v rámci svých činností a své kompetence přijímat pověření či funkce buď od dalších mezinárodních institucí nebo orgánů, nebo v rámci uplatnění mezinárodních dohod.“⁴⁸

7.1 Vznik Europolu

Založení Europolu - Evropského policejního úřadu bylo odpovědí na internacionalizaci kriminálních organizací propojených mezinárodně hlavně mezi Jižní Amerikou, Evropou a Asií, fungujících na dlouhodobější časové bázi. Součástí celkové globalizace zločinu je i přeshraniční organizovaný zločin v rámci EU. Europol vznikl jako instituce EU s cílem zajistit spolupráci členských států EU zejména v boji s přeshraničním organizovaným zločinem a zvýšit efektivnost a kvalitu této spolupráce, a to především při prevenci a potírání terorismu, pašování drog a dalších závažných forem mezinárodní (příhraniční) organizované kriminality.

O založení Europolu bylo rozhodnuto Maastrichtskou smlouvou o EU z roku 1993 (ex-článek K.1/9). Svoji činnost, která byla zpočátku omezená jen na oblast drog, zahájil v lednu 1994 jako Protidrogová jednotka Europolu. Postupně se však jeho kompetence rozšiřovaly o další oblasti trestné činnosti.⁴⁹

⁴⁸ GREILSAMER, L. *Interpol: policisté bez hranic*. Překlad Daniela Kuchařová. Vyd. 1. Praha: Themis, 1998, s. 238.

⁴⁹ PIKNA, B. *Eurpol – postlisabonská úprava. Policajná teória a prax*. Akadémia Policajného sboru v Bratislave. 2011, roč. XIX, s. 141.

Původní úmluva o Europolu byla podepsaná v červenci 1995 a vstoupila v platnost 1. října 1998. Význam Europolu posílila zejména Amsterodamská smlouva⁵⁰, která vstoupila v platnost 1. května 1999. Europol zahájil svoji činnost v plném rozsahu dne 1. července 1999. Jeho sídlem je nizozemský Haag.

Současná právní úprava týkající se Europolu se řídí rozhodnutím Rady EU z dubna 2009 o zřízení Europolu s účinností od 1. ledna 2010.⁵¹

Podle Přílohy k rozhodnutí je Europol oprávněn zabývat se i dalšími formami závažné trestné činnosti jako jsou např.: nedovolený obchod s drogami, nezákonná činnost související s praním špinavých peněz, trestná činnost spojená s jadernými a radioaktivními látkami, nezákonné převaděčství přistěhovalců, obchodování s lidmi, vražda a těžké ublížení na zdraví, rasismus a xenofobie, podvody, vydírání, padělání veřejných listin, padělání peněz a platebních prostředků, počítačová trestná činnost, korupce, nedovolený obchod se zbraněmi apod.

7.2 Spolupráce Interpolu a Europolu

Spolupráce Interpolu a Europolu představuje příklad praktického uplatňování kooperace, i když je třeba vidět, že Europol se z podstaty své činnosti zaobírá spíše operativním (resp. zpravodajským) typem informací, kdežto Interpol shromažďuje převážně informace o již známých faktech. Hlavní funkcí Interpolu je usnadnit spolupráci mezi dalšími mezinárodními policejními organizacemi. Europol není oprávněn provádět na evropském kontinentu zatýkání podezřelých a jeho úředníci nejsou oprávněni provádět vyšetřování, nemá tedy výkonnou pravomoc. Může poskytovat pouze podporu ostatním zpravodajským agenturám v členských zemích, kde jsou páčány zločiny různého druhu.

Interpol a Europol uzavřely dohodu o vzájemné spolupráci („Dohoda“) dne 5. listopadu 2001 v Bruselu. Jejím obsahem je zejména úprava výměny operativních, strategických a technických informací (zejména články 6, 8, 9 a 10 Dohody), která povede k efektivní koordinaci činností obou organizací a k rozvoji všeobecných standardů na poli vzájemného školení a vědeckého výzkumu. Od ledna 2004 je styčná kancelář Europolu napojena na komunikační systém Interpolu (I-24/7). Tím je zajištěn požadavek na rychlou výměnu informací mezi Eupolem a Interpolem v souladu s Dohodou.

⁵⁰ Amsterodamská smlouva o změně Smlouvy o Evropské unii, smluv o založení Evropských společenství a některých dotčených aktů (Úřední věstník Evropských společenství OJ C 340, 10. 11. 97).

⁵¹ Rozhodnutí Rady EU ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského policejního úřadu (Europol) (2009/371/SVV) (Úřední věstník EU L 121/37, 15.5.2009).

Dohoda obsahuje rovněž otázku posílení spolupráce prostřednictvím výměny styčných důstojníků (článek 4 Dohody). Zde se hovoří o úkolech, povinnostech a právech styčných důstojníků, o poskytnutí prostor a telekomunikačních zařízení a nedotknutelnosti jejich archivů.

Každý členský stát EU je rovněž členem Interpolu, což vede k ještě těsnější spolupráci mezi oběma organizacemi. V říjnu 2011 rozšířil Interpol a Europol vzájemnou spolupráci v boji proti mezinárodnímu organizovanému zločinu. V rámci memoranda o porozumění podepsaného generálním tajemníkem Interpolu Ronaldem K. Noblem a ředitelem Europolu Robem Wainwrightem v sídle generálního sekretariátu Interpolu v Lyonu se obě strany dohodly na bezpečném propojení počítačových sítí obou organizací a schválily spolupráci na operačních akčních plánech v pěti klíčových oblastech – boj proti terorismu, počítačové kriminalitě, sexuálnímu zneužívání dětí, námořní pirátství a zajištění významných mezinárodních akcí pro veřejnost. Dalším cílem bylo usnadnit a zjednodušit výměnu operativních a strategických informací o zločinech, mimo jiné i prostřednictvím svých styčných důstojníků působících u Interpolu v Lyonu a u Europolu v Haagu.⁵²

⁵² EUROPOL. *Interpol and Europol agree joint initiatives to enhance global response against transnational crime*. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z WWW : <https://www.europol.europa.eu/content/press/interpol-and-europol-agree-joint-initiatives-enhance-global-response-against-transnati>

8 Česká republika a Interpol

Československo patřilo k zakládajícím členům Mezinárodní komise kriminální policie v roce 1923 a aktivně v ní působilo až do roku 1952, kdy bylo donuceno vystoupit pod tlakem tehdejších politických poměrů. Členství obnovila Česká a Slovenská federativní republika v roce 1990 na 59. valném shromáždění Interpolu v Ottawě. Vzápětí byla 16. prosince 1992 rozkazem ministra vnitra zřízena Národní ústředna Interpol Praha. Po rozdělení federace pokračovala ústředna ve své činnosti pro oba nově vzniklé státy do 29. října 1993, kdy se členem Interpolu stala Česká republika s ústřednou Interpol Praha. 1. září 2008 se Interpol Praha stal součástí Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování na Policejním Prezidiu ČR.

Velkým úspěchem pro Českou republiku se stalo zvolení plukovnice Šárky Havránkové na post viceprezidentky Interpolu. Do nové funkce byla Havránková zvolená na posledním Valném shromáždění v říjnu 2019.⁵³

8.1 Odbor mezinárodní policejní spolupráce

Obecně je mezinárodní policejní spolupráce zakotvena v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, hlava XI. Zde je stanoveno, že Policie České republiky („PČR“) při plnění svých úkolů spolupracuje s mezinárodní organizací Interpol, Evropským policejním úřadem - Europol, příslušnými orgány a institucemi EU a jejich členských států a s jinými mezinárodními organizacemi, zahraničními bezpečnostními sbory a dalšími příslušnými zahraničními subjekty. PČR může těmto subjektům poskytovat utajované informace i bez souhlasu Národního bezpečnostního úřadu.

Koordinací mezinárodní policejní spolupráce PČR se zahraničními partnery je pověřen odbor mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia České republiky („OMPS PP ČR“), který byl zřízen ke dni 1. prosince 1999.

Hlavní úkoly OMPS PP ČR:

- zajišťuje spolupráci a koordinaci policie s mezinárodními organizacemi, policejními institucemi a s bezpečnostními sbory jiných států,

⁵³ iROZHLAS – viceprezidentkou Interpolu pro Evropu se stala Šárka Havránková [online]. Copyright © 1997 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z WWW: https://www.irozhlaz.cz/zpravy-domov/interpol-viceprezidentka-sarka-havrankova_1910181513_vtk

- koordinuje vysílání policejních expertů a styčných důstojníků, podílí se na organizační a metodické přípravě začleňování PČR do mezinárodní spolupráce a implementaci souvisejících právních dokumentů,
- podílí se na přípravě, sjednávání a projednávání mezinárodních smluv,
- zabezpečuje v rámci organizace Interpol součinnost útvarů PČR s příslušnými zahraničními partnery,
- zprostředkovává a koordinuje činnost při vyřizování požadavků útvarů a služeb policie na operativní spolupráci,
- vede a provozuje příslušné informační systémy a databáze,
- vyhledává, sleduje a odvolává celostátní pátrání na žádost justičních orgánů cizích států.⁵⁴

OMPS PP ČR v sobě sdružuje:

- INTERPOL, resp. Národní ústřednu Interpolu Praha,
- EUROPOL, resp. Národní jednotku Europolu,
- SIRENE, resp. Národní centrálu Sirene,
- oddělení pro zahraniční styky,
- organizační oddělení.

8.2 Historie členství České republiky

Československo vzniklo v roce 1918 a již v roce 1923 patřilo k zakládajícím členům Komise mezinárodní kriminální policie. Zástupci Československa se velmi aktivně podíleli na činnosti organizace zejména v předválečném období a s ohledem na geografické postavení Československé republiky využívali plně možností, které jim tato nová mezinárodní organizace poskytovala.⁵⁵

Na kongresu ve Vídni v roce 1923 byla Československá republika zastoupena úředníky pražského policejního ředitelství. Z důvodu opatrnosti pramenícího ze strachu, aby relativně nově vzniklému státu nebyl vnucen monarchistický policejní systém, pražští úředníci odmítli jmenovat své zástupce do výboru komise a rozhodnutí nechali na nadřízených. V pozdější době byl do výboru komise jmenován dr. Klíma – vládní

⁵⁴ FILÁK, A., BOHMAN, M. (2007). *Policie evropských zemí a mezinárodní policejní spolupráce (vybrané aspekty)*. Vyd. 1. Praha : Policejní akademie ČR Praha, 2007, s. 89.

⁵⁵ INTERPOL – Policie České republiky. *Úvodní strana – Policie České republiky* [online]. Copyright © 2019 Policie ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 2019-11-05].

Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/narodni-ustredna-interpolu-praha.aspx>

rada a policejní ředitel v Bratislavě, a také bratislavský policejní rada Enenkel. Na jmenování bratislavských činovníků měly zřejmě vliv menší cestovní náklady, které byly spojené s jednáními ve Vídni. Ovšem v roce 1930, po smrti dr. Klímy byl do výboru jmenován šéf pražského policejního ředitelství a Všeobecné kriminální ústředny, vládní rada Josef Vaňásek.

Po skončení druhé světové války došlo k politickému rozdělení Evropy a činnost Komise byla politickým vývojem ve střední a východní Evropě silně ovlivněna. Těžká ruka poválečné ruské nadvlády začala být silně pocíťována po celé střední a východní Evropě.

V roce 1950 ukončilo své členství Rumunsko, v roce 1951 je následovalo Bulharsko. Velký vliv na vystoupení Československa měly konflikty se zástupci Spojených států amerických z důvodu předložení požadavku politického charakteru, což odporovalo statutu organizace. V březnu 1950 piloti, bývalí letci britského letectva Royal Air Force - RAF, unesli v jeden den celkem tři dopravní letadla Československých aerolinií a přistáli na americké základně nedaleko německého Mnichova. Československo jako člen Interpolu žádalo, aby byl na tyto uprchlíky vydán mezinárodní zatykač. Stejný jako se vydává na zločince. Vedení Interpolu se uvolilo vyhovět české národní centrále a rozeslalo červenou zprávu na dopadení únosců za zločin únosu letadel s pasažéry a nehleděli přitom na jejich politické důvody k získání svobody útekem před útlakem komunistických diktátorů.⁵⁶

Toto rozhodnutí ovšem odsoudil zástupce Spojených států s tvrzením, že se nejednalo o uprchlíky, ale o politické uprchlíky, a Interpol tak porušil jeden z článků, který zní: „Organizaci je přísně zakázáno vměšovat se do záležitostí politického, vojenského, náboženského či rasového charakteru.“ A v prosinci 1950 vystoupila FBI z organizace. V roce 1952 oficiálně vystoupilo Maďarsko a po dlouholetých rozepřích i Československo.

Členství obnovila Československá federativní republika formální žádostí, která byla přijata na 59. valném shromáždění. To se konalo v roce 1990 v kanadské Ottawě. Poslední prosincový den roku 1992 zanikla Československá federativní republika a s tím formálně zaniklo i členství v Interpolu. Po rozdělení ČSFR vznikly nové republiky – Česká republika a Slovenská republika. Obě tyto země byly přijaty do

⁵⁶ BRESLER, F. S. *Interpol*. Vyd. 1. Vimperk: Papyrus, 1994, s. 142.

Interpolu na 62. valném shromáždění Interpolu, tentokrát konaném v Arubě v Nizozemských Antilách.⁵⁷

8.3 Národní ústředna Interpolu Praha

Národní ústředna Interpolu Praha byla zřízena rozkazem ministra vnitra č. 66 ze dne 16. prosince 1992 a jako národní pobočka organizace Interpol dosáhla během své existence plnohodnotného srovnání s předními evropskými a světovými NCB. Interpol Praha je od 1. prosince 1999 součástí Odboru mezinárodní policejní spolupráce („OMPS“) Policejního prezidia České republiky.

Činnost Interpolu Praha upravuje závazný pokyn policejního prezidenta č. 56/2001. Nařízení ministerstva vnitra č. 60 z 3. srpna 2000 dále stanovuje, že oddělení Interpolu Praha je odborným pracovištěm Policejního prezidia České republiky, které má právo požadovat od útvarů Policie České republiky potřebnou součinnost, a to včetně zpracování podkladových materiálů. Útvary Policie České republiky mají povinnost vyhovět těmto požadavkům.⁵⁸

Hlavním úkolem Národní ústředny Interpolu Praha je především zprostředkování a koordinace mezinárodní policejní spolupráce se zahraničními subjekty v jednotlivých oblastech trestné činnosti a zabezpečování mezinárodního pátrání po hledaných a pohřešovaných osobách. Národní ústředna, jako hlavní organizační článek Interpolu, poskytuje na národní úrovni základní servis v oblasti mezinárodní policejní spolupráce všem zainteresovaným institucím podílejícím se na aplikaci a prosazování práva jak v České republice, tak v zahraničí.

Rovněž se podílí na počátečních úkonech ve věcech trestních ve smyslu mezinárodních úmluv, kterými je Česká republika vázána. Uvedené úkoly plní policisté, kteří při své práci využívají odborných znalostí v kombinaci se znalostmi jazykovými.

Za poměrně krátkou historii Národní ústředny Interpolu Praha došlo k mnoha podstatným změnám ve struktuře tohoto útvaru Policie České republiky. Jejich důvodem je neustálé zdokonalování její činnosti a přizpůsobování organizačního členění ústředny novým potřebám mezinárodní policejní spolupráce zejména v evropském regionu.

⁵⁷ Interpol – Policie České republiky. *Úvodní strana – Policie České republiky* [online]. Copyright © 2019 Policie ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 2019-11-05].

Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/narodni-ustredna-interpolu-praha.aspx>

⁵⁸ PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010, s. 229.

Národní ústředna Interpolu Praha je pověřena plněním úkolů vyplývajících z členství České republiky v mezinárodní organizaci kriminální policie, působnost vychází ze Statutu organizace Interpol, z obecně závazných právních předpisů, z interních normativních aktů řízení a ze závazků plynoucích z mezinárodních smluv.

Mezi hlavní činnosti Národní ústředny Interpolu Praha patří:

1. zajišťování a zlepšování co nejširší vzájemné spolupráce všech institucí prosazujících právo v rámci limitů národních zákonů při dodržování Všeobecné deklarace lidských práv

2. podpora rozvoje institucí přispívajících k potírání kriminality zejména pak v oblastech:

- získávání a předávání informací k případům kriminálního charakteru
- pátrání po osobách a věcech
- extradice pachatelů ze zahraničí do České republiky
- předávání pachatelů do zahraničí
- organizace pracovních schůzek českých policistů se zahraničními partnery
- kontrola respektování českých právních předpisů ze strany zahraničních subjektů
- tvorba koncepce policejní spolupráce se zahraničím
- poradenská činnosti v oblasti mezinárodní policejní spolupráce
- policejní diplomacie.

Interpol Praha respektuje zákaz národním ústřednám konat ve věcech charakteru vojenského, politického, náboženského a rasového. Napomáhá při počátečních úkonech ve věcech trestních ve smyslu Evropských konvencí a v souladu s nimi zabezpečuje informační tok mezi dožadující zahraniční stranou a orgány činnými v trestním řízení v České republice. Zajišťuje výkon rogačních komisí a extradice pachatelů zadržených v zahraničí do České republiky. Provádí šetření v zahraničí pouze v trestně právních věcech a pouze na základě žádosti státních orgánů, zejména Policie České republiky soudních orgánů, celních orgánů, orgánů ministerstva spravedlnosti, ministerstva obrany a ministerstva vnitra.⁵⁹

⁵⁹ GREILSAMER, L. *Interpol: policisté bez hranic*. Překlad Daniela Kuchařová. Vyd. 1. Praha: Themis, 1998, s. 6.

Závěr

Interpol funguje 24 hodin denně, 365 dní v roce, disponuje moderním vybavením, rychlou a bezpečnou komunikační sítí a informačním systémem. Shromažďuje informace a odborné poznatky od policejních sborů z celého světa a vede globální databáze s informacemi o zločincích a organizovaných kriminálních skupinách, které jsou průběžně aktualizovány. S šířením organizovaného zločinu po celém světě je Interpol často jedinou policejní organizací, která má jasný přehled o nastávajících globálních trendech, složitých pašeráckých trasách ze země původu do cílové destinace a o nových aliancích mezi skupinami vzdálenými tisíce kilometrů od sebe. Tím, že spojuje policejní sbory ze 194 zemí světa a disponuje obrovským množstvím informací o zločinu, se stal jedním z nejvýznamnějších subjektů v boji proti nadnárodnímu zločinu.

Tato práce má za cíl charakterizovat mezinárodní organizaci Interpolu, popsat jeho vznik, historii, organizačně funkční aspekty a úkoly. Obsahuje množství informací, díky kterým čtenář získá přehled o historii a struktuře této organizace a o její činnosti. Práce rovněž slouží jako zdroj odborných údajů pro širší okruh zájemců.

Po vyhodnocení naplňování hlavních úkolů a cílů Interpolu, jež jsou uvedeny v článku 2 Statutu, si autorka myslí, že Interpol značným způsobem podporuje rozvoj institucí, jež přispívají k předcházení a potírání kriminality a prosazování práva, stejně tak jako zajišťuje a zlepšuje nejširší možnou spolupráci mezi všemi členskými zeměmi v boji proti trestné činnosti, přičemž plně respektuje národní zákonodárství jednotlivých zemí a jejich závazků, které plynou z mezinárodních smluv v duchu Všeobecné deklarace lidských práv. V jeho činnosti ho omezuje pouze článek 3 Statutu, který mu zakazuje konat a provádět šetření v případech vojenského, politického, náboženského a rasového charakteru. Jedinou výjimkou je případ mezinárodního terorismu. Statut Interpolu byl přijat v roce 1956 a není právním dokumentem, avšak je obecnou regulí, která je plně respektována a dodržována.

Z hlediska principů vzájemné spolupráce mezi členskými státy Interpolu, mezi které patří například suverenita, univerzalita či flexibilita, by chtěla autorka pozitivně ohodnotit zejména princip rovnosti. Spočívá v tom, že všechny členské země Interpolu jsou si rovny nehledě na jejich velikost, vyspělost nebo výši jejich finančních příspěvků. Jsou si rovny ve službách, na které mají právo, v příležitosti vyjádřit svoji ideu i ve váze jejich hlasu, jež se řídí pravidlem jeden stát = jeden hlas. Žádný členský stát nemá právo

veta, neexistuje žádná skupina elitních členských států s extra mocí. To dává stejnou příležitost malým státům i rozvojovým zemím.

Za téměř sto let svého trvání Interpol dokázal svoji důležitost a významnou roli při potírání mezinárodního zločinu. Svou činností se snaží vytvářet bezpečnější svět. K tomu slouží a napomáhá spojení policíí po celém světě. Úlohou Interpolu je umožnit policejním silám z celého světa, aby spolupracovaly, aby měly přístup k nástrojům a službám, které jsou nezbytné k efektivní činnosti, což může eliminovat rostoucí problémy boje proti trestné činnosti v 21. století. Interpol připravuje cílená školení, poskytuje odbornou pomoc při vyšetřování, relevantní data i zabezpečené komunikační kanály. Tento rámec činností Interpolu pomáhá policii členských států porozumět novým trendům kriminality, analyzovat informace, provádět operace, a to vše vede k zatýkání co nejvíce zločinců.

Interpol se rovněž v současné době zapojil do odhalování zločinců, kteří se svým podvodným jednáním obohacují na koronavirové pandemii. V rámci operace Pangea XIII byly zadrženy padělané obličejové masky, nevhodné dezinfekční prostředky na ruce a neautorizované léky. Operace se zúčastnilo 90 zemí a výsledkem bylo 121 celosvětových zatčení a zabavení potencionálně nebezpečných léčiv v hodnotě přes 14 milionů dolarů.

Zločin je přirozenou součástí každé společnosti, nelze jej proto nikdy zcela vymýtit, avšak Interpol byl, je a vždy bude nejdůležitější celosvětovou policejní organizací bojující všemi dostupnými prostředky proti mezinárodní trestné činnosti.

V průběhu psaní práce autorka dospěla k názoru, že ať už se jedná o oblast mezinárodního organizovaného zločinu spojenou s drogovou kriminalitou, finanční kriminalitou, korupcí napříč různými úrovněmi, počítačovou kriminalitou, obchodováním s lidmi nebo zbraněmi a výbušninami či problematikou spojenou s mezinárodním terorismem, Interpol se neustále snaží podporovat spolupráci svých členských zemí a výměnu informací mezi nimi, stejně tak, jako se snaží vyvíjet nové způsoby prevence a boje proti mezinárodnímu organizovanému zločinu či jiným závažným kriminálním činnostem.

Závěrem lze konstatovat, že stanovené cíle práce byly splněny, tato bakalářská práce poskytuje nejdůležitější informace o Interpolu a umožňuje čtenáři vytvořit si ucelenější obraz o této organizaci.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BRESLER, F. S. *Interpol*. Vyd. 1. Vimperk: Papyrus, 1994. 380 s., [16] s. obr. příl. Svět velkých činů; sv. 3. ISBN 80-85797-05-4.
2. FILÁK, A., BOHMAN, M. (2007). *Policie evropských zemí a mezinárodní policejní spolupráce (vybrané aspekty)*. Vyd. 1. Praha : Policejní akademie ČR Praha, 2007, 123 s. ISBN 978-80-7251-267-6.
3. FOONER, M. (1989). *Interpol. Issues in World Crime and International Criminal Justice*. Vyd. 1. New York and London : Plenum Press. ISBN 978-1-4899-7039-8.
4. GREILSAMER, L. *Interpol: policisté bez hranic*. Překlad Daniela Kuchařová. Vyd. 1. Praha: Themis, 1998. 279 s. Historie. ISBN 80-85821-69-9.
5. MACEK, P., UHLÍŘ, L. *Dějiny policie a četnictva. II, Československá republika (1918-1939)*. Vyd. 1. Praha: Police history, 1999. 230 s., [88] s. obr. příl. ISBN 80-902670-0-9.
6. PIKNA, B. Europol – postlisabonská úprava. *Policajná teória a prax*. Akadémia Policajného sboru v Bratislave. 2011, roč. XIX.
7. PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010. 346 s. ISBN 978-80-7201-114-8.
8. PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006. 407 s. ISBN 80-7201-615-6.
9. PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu: (oblast policejní a justiční spolupráce): vysokoškolská právnická učebnice. 4., doprac., konsolidované vyd.* Praha: Linde, 2007. 511 s. ISBN 978-80-7201-686-0.
10. RODIONOV, K. S. *Interpol: mýtus a skutečnost*. Překlad Vladimír Máša. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1985. 173 s.
11. SOUTHWELL, D. *Historie organizovaného zločinu: pravdivý příběh o tajemstvích dnešního podsvětí*. Vyd. 1. Praha: Fortuna Libri, ©2009. 224 s. ISBN 978-80-7321-466-1.

Elektronické zdroje

1. EUROPOL. *Interpol and Europol agree joint initiatives to enhance global response against transnational crime*. [online]. [cit. 2020-01-10].
Dostupné z WWW : <https://www.europol.europa.eu/content/press/interpol-and-europol-agree-joint-initiatives-enhance-global-response-against-transnati>
2. Interní protikorupční program Ministerstva vnitra: *Co je korupce*. [online]. [cit. 2020-01-08].
Dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/stop-korupci.aspx>
3. INTERPOL. *Bioterrorism. The International Criminal Police Organization* [online]. [cit. 2020-02-09].
Dostupné z WWW: <https://www.interpol.int/Crimes/Terrorism/Bioterrorism>
4. INTERPOL. *Executive Committee*. [online]. [cit. 2019-11-05].
Dostupné z WWW: <http://www.interpol.int/About-INTERPOL/Structure-and-governance/Executive-Committee>
5. INTERPOL. *Our response to crimes against children. The International Criminal Police Organization* [online]. [cit. 2020-02-05].
Dostupné z WWW: <https://www.interpol.int/Who-we-are/Legal-framework/Name-and-logo>
6. INTERPOL – Policie České republiky. *Úvodní strana – Policie České republiky* [online]. Copyright © 2019 Policie ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 2019-11-05].
Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/narodni-ustredna-interpolu-praha.aspx>
7. INTERPOL. *The International Criminal Police*. [online]. Databases [cit. 2020-03-07]. Dostupné z WWW: <https://www.interpol.int/How-we-work/Databases>
8. INTERPOL. *The International Criminal Police Organization* [online]. Forensics [cit. 2019-11-22]. Dostupné z WWW: <http://www.interpol.int/INTERPOL-expertise/Forensics/DNA>.
9. INTERPOL. *The International Criminal Police Organization* [online]. [cit. 2020-01-08].
Dostupné z WWW: <https://www.interpol.int/Crimes/Drug-trafficking/Our-role-to-fight-drug-trafficking>
10. INTERPOL. *The International Criminal Police Organization* [online]. [cit. 2020-01-08].

- Dostupné z WWW: <https://www.interpol.int/Crimes/Corruption/Corruption-in-sport>
11. INTERPOL. *The International Criminal Police Organization* [online]. [cit. 2020-01-08].
Dostupné z WWW: <https://www.interpol.int/Crimes/Financial-crime/Our-role-in-fighting-financial-crime>
12. INTERPOL. *The International Criminal Police Organization* [online]. [cit. 2019-02-04].
Dostupné z WWW: <https://www.interpol.int/Whoweare/Legalframework/Name-and-logo>
13. iROZHLAS – *Viceprezidentkou Interpolu pro Evropu se stala Šárka Havránková* [online]. Copyright © 1997 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z WWW: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/interpol-viceprezidentka-sarka-havrankova_1910181513_vtk
14. Migrace online – *Obchodování s lidmi z pohledu mezinárodního práva* [online]. [cit. 2020-01-05].
Dostupné z WWW: <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/obchodovani-s-lidmi-z-pohledu-mezinarodniho-prava-a-jeho-implementace-do-ceskeho-pravniho-radu>
15. Policie České republiky. *Úvodní strana – Policie České republiky* [online]. Copyright © 2019 Policie ČR [cit. 2019-11-05].
Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/obrovska-sance-ceske-policie-na-mezinarodni-scene.aspx>
16. *Velvyslanectví České republiky v Santiagu de Chile*. [online]. [cit. 2019-11-05].
Dostupné z WWW: https://www.mzv.cz/santiago/cz/kulturni_spolecenske_a_sportovni_akce/ceska_kandidatka_sarka_havrankova_se.html
17. www.trivia-library.com: *History: Interpol and the Nazi Party* [online]. [cit. 2019-11-01].
Dostupné z WWW: <http://www.trivia-library.com/a/history-interpol-and-the-nazi-party.htm>

Legislativní dokumenty a mezinárodní smlouvy

1. Amsterodamská smlouva o změně Smlouvy o Evropské unii, smluv o založení Evropských společenství a některých dotčených aktů (Úřední věstník Evropských společenství OJ C 340, 10. 11. 97).
2. Rozhodnutí Rady EU ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského policejního úřadu (Europol) (2009/371/SVV) (Úřední věstník EU L 121/37, 15. 5. 2009)

Ostatní zdroje

1. Třináctá zpráva o pokroku v provádění strategie EU pro boj proti nedovolenému hromadění ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro ně a proti nedovolenému obchodování s nimi. Publikováno v Úředním věstníku EU v listopadu 2012 v částce 358 řady C, svazek 55 (2012/C 358/02).

Seznam zkratek

CCF

Komise pro kontrolu souborů Interpolu

FTF

Fusion Task Force – speciální jednotka Interpolu pro boj proti terorismu

iARMS

Interpol Illicit Arms Records and tracing Management System - Databáze Interpolu o ztracených a odcizených zbraních

IBIN

Interpol Ballistic Information Network - Balistická informační síť Interpolu

ICPC

International Criminal Police Commission - Mezinárodní organizace kriminální komise

ICPO

International Criminal Police Organization – Mezinárodní organizace kriminální policie

ICSE DB

International Child Sexual Exploitation image database - Databáze Mezinárodního sexuálního zneužívání dětí

IFRT

Interpol Firearms Reference Table - Databáze Interpolu o střelných zbraních

NCB

Nacional Central Bureau – Národní ústředna Interpolu

NGO

Non-Governmental Organization – nestátní nezisková organizace

OIPC

Organization Internationale de Police Criminelle - Mezinárodní organizace kriminální policie

OMPS PP ČR

Odbor mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia České republiky

WCO

World Customs Organization – Světová celní organizace

Přílohy

Příloha 1. Seznam členských států Interpolu

 Bosnia and Herzegovina	 Ghana	 Morocco	 Sudan
 Botswana	 Greece	 Mozambique	 Suriname
 Brazil	 Grenada	 Myanmar	 Swaziland
 Brunei	 Guatemala	 Namibia	 Sweden
 Bulgaria	 Guinea	 Nauru	 Switzerland
 Burkina Faso	 Guinea-Bissau	 Nepal	 Syria
 Burundi	 Guyana	 Netherlands	 Tajikistan
 Cambodia	 Haiti	 Netherlands	 Tanzania
 Cameroon	 Honduras	 Antilles	 Thailand
 Canada	 Hungary	 New Zealand	 Togo
 Cape Verde	 Iceland	 Nicaragua	 Tonga
 Central African Republic	 India	 Niger	 Trinidad and Tobago
 Chad	 Indonesia	 Nigeria	 Tunisia
 Chile	 Iran	 Norway	 Turkey
 China	 Iraq	 Oman	 Turkmenistan
 Colombia	 Ireland	 Pakistan	 Uganda
 Comoros	 Israel	 Panama	 Ukraine
 Republic of the Congo	 Italy	 Papua New Guinea	 United Arab Emirates
 Congo	 Jamaica	 Paraguay	 United Kingdom
	 Japan	 Peru	 United States
	 Jordan		
	 Kazakhstan		
 Afghanistan	 Cyprus	 Latvia	 Russia
 Albania	 Czech Republic	 Lebanon	 Rwanda
 Algeria	 Denmark	 Lesotho	 St. Kitts and Nevis
 Andorra	 Djibouti	 Liberia	 St. Lucia
 Angola	 Dominica	 Libya	 St. Vincent and the Grenadines
 Antigua and Barbuda	 Dominican Republic	 Liechtenstein	 Samoa
 Argentina	 East Timor	 Lithuania	 São Tomé and Príncipe
 Armenia	 Ecuador	 Luxembourg	 Saudi Arabia
 Aruba	 Egypt	 Macedonia	 San Marino
 Australia	 El Salvador	 Madagascar	 Senegal
 Austria	 Equatorial Guinea	 Malawi	 Serbia
 Azerbaijan	 Eritrea	 Malaysia	 Seychelles
 Bahamas	 Estonia	 Maldives	 Sierra Leone
 Bahrain	 Ethiopia	 Mali	 Singapore
 Bangladesh	 Fiji	 Malta	 Slovakia
 Barbados	 Finland	 Marshall Islands	 Slovenia
 Belarus	 France	 Mauritania	 Somalia
 Belgium	 Gabon	 Mauritius	 South Africa
 Belize	 Gambia	 Mexico	 Spain
 Benin	 Georgia	 Moldova	 Sri Lanka
 Bhutan	 Germany	 Monaco	
 Bolivia		 Mongolia	
		 Montenegro	

 [\(Democratic Rep.\)](#)
 [Costa Rica](#)
 [Côte d'Ivoire](#)
 [Croatia](#)
 [Cuba](#)

 [Kenya](#)
 [Republic of
Korea](#)
 [Kuwait](#)
 [Kyrgyzstan](#)
 [Laos](#)

 [Philippines](#)
 [Poland](#)
 [Portugal](#)
 [Qatar](#)
 [Romania](#)

 [Uruguay](#)
 [Uzbekistan](#)
 [Vatican City](#)
 [Venezuela](#)
 [Vietnam](#)
 [Yemen](#)
 [Zambia](#)
 [Zimbabwe](#)

Zdroj: <https://www.interpol.int/Who-we-are/Member-countries>